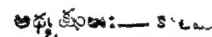

సంచిత శిల

12, తంబు శెట్టివీధి, మదరాసు.

నలయువారు బల్లారి, రమావీలాన ప్రెస్టునకు
| వాయనగును.

ఇది యొక గొప్ప సాహిత్య గ్రంథము. మహర్షులచే వ్రాయబడినది. దీనియందు ప్రతిమానవుని యొక్క చారిత్రమును ఆయా
 లోకముగా చక్రములతో గూడ వ్రాయబడియున్నవి. జన్మమంతస్థరము, తారీఖు, జననకాల ఘడియలు. చారిత్రమందలి
 గూఢభూషించిన యెడల, కావలసినవారికి వి. పి గా పంపించెదము, స్త్రీలములా తెలుగు ఆర్థవోనన వ్రాయబడు రు 30-0-0
 4కునా, ఆర్థవోనననలేని వారికి రు 20-0-0 మాత్రమే.

8512

Phone : 540.

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు-బొంబాయి

మద్రాసు కార్పొరేషన్

పెద్ద గొల్లం తు సభ

నిన్న సాయంత్రము మద్రాసు కార్పొరేషన్ సభారణ సభ రివ్యూ భవనములో శ్రీ. పి. త్యాగరాజుచెట్టిగారి అధ్యక్షతన జరిగెను.

వీధి పేరు మార్పు

గతవార ప్రభుత్వమున 18-వ దివిజనులోని 'పెట్టియకొ' పేరు 'అను పేట' మార్చి కార్పొరేషన్ ఇంజనీరు జె.వి.కె.ఎం. 'వెంకటాచారి' సహాధికారి 'అని మార్చుట' అని స్థాపనముగా, 'అని నూతన చర్చకు వేరైనది. ఆచార వాస్తవ్యులు 'గ్రామం త్యాగరాజుచెట్టిగారి' అని పేరు మార్చుట అని కోరిరి. కార్పొరేషన్ కౌన్సిలరు పి. జి. వాసుదేవ శాస్త్రిగారు గూడ దానిని బలపరచిరి.

వేణుగోపాలచెట్టిగారు ఆ వీధికి 'గ్రామం త్యాగరాజు చెట్టిగారి' అని యొడదలచినది ప్రతిపాదించిరి.

డాక్టరు వి. ర. మ. కావత్ ఆచార్య అచటి ప్రజలకు చాల మందికి యిట్లుంటే తగినది, పోట్లాటలు వచ్చుననియు తెప్పి ప్రతిపాదనమును తిరస్కరించిరి.

జి.వి.సి. పేరు పేర్లపేట పట్టుకుంటున్నది, అయిన జేసి గతవార కార్పొరేషన్ విచారణకు వచ్చినది. కే. వ్యాసరావుగారు ప్రతిపాదనగా మాట్లాడిరి.

పి. జి. వాసుదేవశాస్త్రిగారు తత్వాత్మకంగా కోరికలను గొప్పవివరాలను చెప్పి ఆ ప్రతిపాదనను బలపరచిరి. డాక్టరు రామకృష్ణగారి అభిప్రాయమును వినిపించిరి.

ప్రీతిపరచు

డాక్టరు కావత్ యేమో వివరించ బూనకొని లేచెను. కాని అధ్యక్షులు కూర్చున్న మనిరి. ఆయన చెప్పినది చెప్పక తప్ప దని కట్టుబట్టెను.

డాక్టరు కావత్ గారిని కూర్చోబెట్టినదిగా అధ్యక్షుడు కోపముగా అనేక సార్లులు వచ్చెను.

మదనగోపాల నాయుడుగారు లేచి 'అధ్యక్షా, జోచి త్వము యోచింపుడు' అనెను.

అధ్యక్షుడు:— "నేను మిమ్ము మాట్లాడ నిచ్చుట లేదు. అట్లు వివేచనా?"

సభ సమీపమున నున్న కే. సి. జే. కాచారిగారు దువ పాదించిరి.

కే. వ్యాసరావుగారు:— "అధ్యక్షా, మీరు మమ్ములను మాట్లాడనియ్యకుండునది యెడల మేము గతవిడిచి వెళ్లవలసి వచ్చును."

అధ్యక్షుడు:— "దంతం సభ సామ్రాజ్య జేయుటను గూర్చి ఓటుకు వెళ్లగా నది ఓడిపోయెను."

డాక్టరు రామకృష్ణ పోలుకావలెనని కోరిన ఇంక లో కే. వ్యాసరావుగారు 'అయ్యో నేను సభాపతిని వెళ్లి పోగొరెదను' అని స్థానమును విడిచి వెళ్లిపో బోవుచుండెను. కాని డాక్టరు కావత్ అయినను కూర్చున్నవని కోరిగా మరల కూర్చొనెను.

సభ సామ్రాజ్యమును గూర్చి పోలిసిగొనగా 10 మంది ఆనుకూలముగా 12 మంది ప్రతిపాదనగా నుండిరి.

అధ్యక్షుడు:— "కావున మనము సభాపత్యమును మీరు అట్లది జేయవలయుననియెడల జేయుదు"

అధ్యక్షుడు:— "మీరు నిమగ్న జేయుటను మదనగోపాల నాయుడుగారు రాక్షసింపిరి."

కే. వ్యాసరావుగారు:— "అధ్యక్షా, మీ నిమగ్న నుపసంహరించుకొనెదరా?"

అధ్యక్షుడు:— "ఉపసంహరించుకొనెను. అయ్యో నే నట్లుపసంహరించుకొనెను."

కే. వ్యాసరావుగారు:— "అయ్యో అట్లయినచో మీరు ఆ స్థానమును వదిలి మరియొక కౌన్సిలరును అందు నియమించవలయునని నే నుపసంహరించుచున్నాను."

అధ్యక్షుడు:— "మరిగి" నాకెట్టి అక్షేపములేదు. అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనెను. నేను యీ స్థానమునుండి విరమించుకొని యిట్లుగ నున్నాను."

వ్యాసరావుగారు రెండు అనేకమంది కౌన్సిలరుల పేర్లు, జేప్పెనుగాని వారంగీకరింపరైరి.

వ్యాసరావుగారు జేయువని యుక్తముగ లేదని డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టి చెప్పెను.

వ్యాసరావుగారు:— అధ్యక్షుడు యీ చెప్పినదంతయు యుక్తముగ నున్నదా?

మదనగోపాల నాయుడుగారు మరల జోచిత్వముగ లేదని చెప్పితేగా మాట్లాడ నిచ్చుట.

కే. నయనమున స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు యింకొక విషయమును చర్చించ గోరిరి. అంతులకు సభ అంగీకరించెను.

డాక్టరు కావత్:— ఈ విషయము ముగింపబడెనా లేక నిలిపివేయబడెనా తెలుపగోరెదను.

అధ్యక్షుడు:— అపేక్షింపబడెను.

మదనగోపాల నాయుడుగారు:— ఆ పేరేయ బడెను అనగా ముగింపబడి ప్రోసివేయబడి నని.

వ్యాసరావుగారు:— చెప్పబోయితి గాని మాట్లాడ నిచ్చుట.

పోలీసు కమిషనరు ఆఫీసులో డ్రైలువై వంతెన

అంతర్జాతీయ కమిషనరు ఆఫీసులో డ్రైలువై వంతెన కట్టు భర్తలలో కొంత సూతు ఇండియా రెయిల్వే కంపెనీ కిచ్చుటను గూర్చి వర్తకమైనది. సభవారు ముందు నూటికి 40 వంతుగా అనగా 47510 రూపాయలను ఖర్చుకొని నిచ్చుట కంగీకరించిరి. పని ప్రారంభించుటలో ఆలస్యము జరిగెను. మరల అంచనా వేయగా యిప్పుడు 40 0/0 85000 రూపాయలు కార్పొరేషన్ యాయవలెనని కంపెనీవారు కోరిరి. రెయిల్వే కంపెనీకి యంతరదబ్బు వ్యాపారకార మియ్యవలసియుండునా యని కార్పొరేషన్ కీటెను కార్పొరేషన్ వారు కోరిరి. కార్పొరేషన్ వారు ఆసూయను చెల్లింప సక్కిరలేదని వీటిని చెప్పెను. ఈ విషయము స్థాపనమునకు జెల్పినను అట్టి యభిప్రాయమునే జెల్పిరి.

రెయిల్వే కంపెనీ కోరిన సొమ్ము నీయవచ్చునని స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు జెప్పుచు కార్పొరేషన్ వారు ఖర్చులలో నూటికి 40 చొప్పున నిచ్చుట కోర్చుకొనినదియు, ఆ లక్ష్యమునకు కంపెనీకేప్పేమియు లేదనియు, ఈ వంతెన కట్టుట వల్ల ప్రభావము పొందుట లాభకరమనియు, యీ సంతకరం కార్పొరేషన్ కు దెబ్బ మిగులుటవలన కంపెనీకోరిన ప్రకార మియ్యవలసియు జెప్పిరి.

కంపెనీ కోరిన వైముల్లములో నగమునిచ్చుట తీర్మా నింపవచ్చునని అధ్యక్షులు నూచించిరి.

స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు అందులకంగీకరించి, ఆ వంతెనకు కార్పొరేషన్ ఖర్చులకొద్ద 68600 రూపాయలు యిచ్చునని తీర్మాన ముపపాదించగా టి. సుందరరావు నాయు డుగారిచే బలపరచబడి అంగీకరింపబడెను.

తిరువత్తియూరు హైరోడ్డువై వంతెన

పిదప, కార్పొరేషన్ కు రెయిల్వే కంపెనీ కిచ్చు వంతెన సురక్షితం, తిరువత్తియూరు హైరోడ్డువై వంతెన వై వంతెన భర్తల విషయము చర్చకు వచ్చెను.

తిరువత్తియూరు హైరోడ్డువై వంతెన కట్టుటవలన అచటి వాస్తవ్యులకు కష్టమనియు, ఆ యిండ్లనుంచి రోడ్డు 15 అడుగులకు వైగా లేవవలసియు జెప్పిరి. ఇందులకు గారి యెడల లేక వారలకు కష్టముగ నుండునగా ఆ విషయము ప్రస్తుతము వదిలివేయవచ్చును.

ఈ విషయము అపేక్షింపవచ్చునని వేణుగోపాలచెట్టిగారు ప్రతిపాదించిరి.

రావునాయుడుగారు మోక్షారప్ప బలపరచిరి. అచట రెయిల్వే కట్టు యెక్కువగా మూయబడదని వాడు జెప్పిరి.

సి. నయనమున మొదల్యూరుగారు అచట వై వంతెన ఆ వంతెన నియమ, ప్రజలకు ఆ వంతెన భూము లలో యిండ్లు కట్టుకొనునని ప్రాంతని జేయవచ్చుననియు జెప్పి తీర్మానమును తిరస్కరించిరి.

కే. వ్యాసరావుగారు:— వైవంతెన కట్టుట అవసర మనిరి.

రంగనాథం చెట్టిగారు 800 మంది ఆ వంతెన వద్దను మనా జరుగు పంటని జెల్పిరి.

అధ్యక్షులు లంకట పటమునాపి వంతెన కట్టుటవలన కష్ట ముల జెల్పిరి

వ్యాసరావుగారు:— అధ్యక్షా, మీరు ప్రత్యామ్నాయ ముగ గొప్పవారేమి?

జే. కాచారిగారు:— ఇంక ఆ రెండ్లు వేచియుండుదు, మీకది తయారగును.

మణిగరుగోడ్డువై వంతెన జేయవచ్చునని డాక్టరు ఆశీర్వాదనాదారుగారు జెల్పిరి.

తిరువత్తియూరు హైరోడ్డువై వంతెనకు వంతెనయు, మణిగరు సురక్షితం, బండ్లుపోవుటకు వంతెనయు కట్టరై నని డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు దువపాదించిరి.

భక్తవత్సలనాయుడుగారు దీనిని బలపరచిరి. ఈ విష యము మరల స్టాండింగ్ కమిటీకి పంపవలెనని డాక్టరు రామ కావత్ ప్రతిపాదించిరి.

కే. సి. జే. కాచారిగారు అసలు తీర్మానమును తిరస్కరించుచు తిరువత్తియూరు హైరోడ్డువై వంతెన అవసరమని చెప్పుచు, యిదివరకు అధ్యక్షులు అవసరమని చెప్పుచు యిప్పుడు అక్కరలేదనుట చిత్రముగ నున్నదనియు, యిది వైవంతెనకే కష్టపడుచున్న బీదవారలయెడ సానుభూతి కాబోవలసియు జెల్పిరి.

అధ్యక్షుడు:— అప్పాదా! అప్పాదా! అనియు మరీ కొన్ని మాటలను జెప్పి అధ్యక్షుడు అడ్డుపడుట అర్థమగుట లేదని జే. కాచారిగారు చెప్పిరి.

నటరాజ మొదల్యూరుగారు అడ్డుపడి జే. కాచారిగారి అభిప్రాయమును విమర్శించిరి.

జే. కాచారిగారు లేచి మాట్లాడ బోవగా, మీమాటా దుకాలమైపోయినది, అని అధ్యక్షులు లనిరి.

జే. కాచారిగారు:— అట్లయినచో నేను కూర్చొనెదను. మధ్యపడినో నాకెట్లు రానిచ్చి నానియమిత కాలమైన వనె దరు.

అధ్యక్షుడు:— బండ్లుకు కొంతదీనివేసినను అప్పుడే మీకు రి నిమిషములైనది.

జే. కాచారిగారు:— నిబంధనల జూచిన, మాట్లాడుట కు కాలనియమితి రి నిమిషములు గాదనియు, రి నిమిషము లనియు జెలియగలదు.

అధ్యక్షుడు:— అది నూడ మించినది.

జే. కాచారిగారు:— "ఇప్పుడే రి నిమిషములైనదని చెప్పితిరి. మల్లి యిప్పుడే రి నిమిషములైన దనెదరు."

అధ్యక్షుడు:— కాలము మించినది, దయచేసి కూర్చొ నుడు.

ఇతరసభ్యుల నేకులు మాట్లాడ కోరిగిని మాట్లాడ నీయలేదు. స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు వై వంతెన అవస రమని తలంచి యీ విషయము స్టాండింగ్ కమిటీ విచారణకు పంపవలెనని ప్రతిపాదించిరి. అది ప్రోసివేయబడెను.

అంతట డి. బి. నారాయణస్వామి చెట్టిగారు దువపాదించి నటుల తిరువత్తియూరు హైరోడ్డువై వంతెనకు వంతెనకు వై వంతెనయు, మణిగరు సురక్షితం హైరోడ్డువై వంతెనకు కట్టుట దువపాదించి నటుల అంగీకరింపబడెను.

ఇతర విషయములు

పిదప, ఎక్కువనుండి బీదవరకు రెండు లైనులు వేయు టను గూర్చి సూతు ఇండియా రెయిల్వే ఏజెంటు ప్రాసినలేఖ విచారింపబడెను.

కార్పొరేషన్ కట్టి భర్తలకుండు కట్టు జేయుటకు సభ అంగీకరించెను.

తిరువత్తియూరు హైరోడ్డువై వంతెనకు వెళ్లెనుండును మూసివేయుటను గూర్చి చర్చించబడెను.

ఆచార్య కౌన్సిలరు టి. యస్. రామస్వామి అయ్యరు గారు, లేనందున యీ విషయము యింకొకసభకు ఆపియుంచ వలెనని తీర్మానమునాయుడుగారు దువపాదించిరి.

ఇది ఓడిపోయెను. టి. సుందరరావు నాయుడుగారు పోలుగావలె నని కోరిరి.

అధ్యక్షుడు:— పో! దీనిని బలపరచువలెనని?

డి. బి. జి. నారాయణస్వామి చెట్టి పి. జి. వాసుదేవ చెట్టిగారు బలపరచెదరు (శత్రు)

జే. కాచారిగారు:— అధ్యక్షా! ఇందులకు మీ రాక్షేపిం చదు. ఇది అల్లరికాదని తలంచెదరు కాబోలును.

ఇప్పుటికి సభ ఆపుట జేయబడెను.

జో డి ట్రే టు

కలపసామానాలు

చెబబడిన ప్రచురణకుంద చేయుటలో దీనికి మించి నదిలేదు.

BEST & Co., Ltd.

Post Box No. 63, MADRAS.

ద్వంద్వప్రభుత్వ విధాన తోపము

చింతామణిమంత్రివిలాసము

సంపూర్ణరాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము కావలెను.

అలహాబాదులో, సంయుక్త రాష్ట్ర మంత్రులు రాజీనామా నిచ్చిన పిదపవారిని ప్రజాపీఠములోని కాన్వేనియన్సు మిత్రవాదినలగువానిని సభలో చింతామణిగారు రుద్రవ్యనియమ ప్రభుత్వమున తమ రాజీనామానుగూర్చి చెప్పి పిదప తక్షణమే సున్నాకాఖిలయొక్కయు, పండిత జగత్ సారాంశముగారి క్రింద సున్నాకాఖిల యొక్కయు పాలనమును గూర్చి చెప్పి యంతట మంత్రుల హోదా ద్వంద్వప్రభుత్వము మున్నగు విషయముల గూర్చి యొకటి విధముగా సుప్రసిద్ధి:

మంత్రుల హోదా

మంత్రులు జేయవలసిన పనికి కొన్ని యాతంకములు గలవని నేను జెప్పితిని. అయితః కనులేని? ఇప్పుడు భారతదేశములోని ఉద్యోగములన్నింటిలోను, ఒకమును రుమాతమైనదియు, నిర్ణయాత్మకమైనదియు, మంత్రీయోగ్యమైనది మంత్రులను కేట్రమును గూడ గనుగొనిరి. వైస గవర్నరుగలడు. అయినను మంత్రులకును గలసంబంధము, స్వరేపాలనమునకుభవింప రాజ్యములందు గవర్నరుకును మంత్రులకు నుండునట్టిదిగాదు. ఇచ్చట గవర్నరుకు సంపూర్ణాధికారము యాయబడియున్నది. భారత ప్రభుత్వచట్టములో నిందుకు సంబంధించిన సెక్షన్ల జూచినయెడల కార్యనిర్వాహక గభ్యుల కన్న మంత్రులకు యెక్కువ అధికారమాయబడి నటుల చెలియగలదు. వీలనగా వారి బ్రతుకంతయును కాననసభచేతులలోనున్నది. కాననసభ ప్రతిపాలముగ వోటుజేసి వారి నుద్యోగమునుండి యూడలాగవచ్చును. కార్యనిర్వాహక గభ్యులకు కాననసభతో నెట్టి సంబంధములేదు. వారి వైస ఉన్నత కార్యనిర్వాహకాధికారి గలడు. ఈ యాభిప్రాయము గవర్నరుల కిచ్చిన యాజ్ఞల సెక్షన్లను నుచదివిన భవవగలదు. ఇంకను భారత ప్రభుత్వ చట్టమునందలి సూత్రముల జదివినను బోధకము గాగలదు. పార్లమెంటు ద్వారా భారతపాలనము జేయుటలో లోపము భారత ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకులకు, చట్టములో గావింపబడిన సూత్రముల తొలగించుటకు అధికారాధికారుల నిచ్చుటయే యని 1909 లో మాకనభవము గల్గెను. అందుకనియే ఇంగ్లాడుకు మిత్రవాది రాజబారము వెడలి, చట్టమునందు గావింపబడిన సూత్రముల విషయములో, గవర్నరు జెనరలుకును, భారతమంత్రీకిని గల అధికారములను కొంత నియమించుటకు ప్రయత్నించి యుంటిమి. అట్లయినను రోజుకు రోజు ప్రభుత్వములో చట్టము ప్రకార మాయబడిన అధికారములు కొన్ని ఆచరణలో దీని జేయబడుచున్నవని యొప్పుకొనటకు విచారమగుచున్నది. తగ్గనితముగ జరిగింది, భారత ప్రభుత్వచట్టమున చెల్లిన వారి కన్న మంత్రీయొక్క హోదా చాల రిక్కువగనవచ్చును. మేము మితవాదము సభ్యులము, సంస్కరణముల ఆద్యైతి కిమిటిలో నున్నపు డతాకము నైకొని 1920 లో, ఇండియాలోను ఇంగ్లాడులోను అధికారులకు యీ చట్టమునందలి, యాభివృద్ధి విశాళకరమగు చట్టముల చెల్లిమి. దురదృష్టవశమేతర మేము విజయమందక పోతిమి ఢిల్లీలో చిత్తు గావింపబడిన విధముననే చట్టములు జాయింటు సెలెక్షన్లమిటిచే ప్రభుత్వమున ఆంగీకరింపబడి పిదప పార్లమెంటుగూడ ఆంగీకరించెను. ఈ చట్టమును జేయుటలో పార్లమెంటుకు గల భావోద్దేశముల వైపరీత్యమును నే నెన్ని సారులో ఖండించి యుంటిని. కావున ప్రస్తుత ప్రభుత్వ విధానమునందు మార్పుజేయుటకు ప్రయత్నించుటలో యీ చట్టములు కొన్ని పూర్తిగా మార్పుగావలసియున్నవని నానమ్మకము.

అధిక కాఖ

అధిక కాఖనుగూర్చి ప్రత్యేకముగ జెప్పవలసియున్నది. ప్రభుత్వముయొక్క ప్రజాపీఠ, ప్రభుత్వాయత్త కాఖలకు ప్రత్యేక కోశములుండవలెనని తీర్మానించినభారత ప్రభుత్వనూచనను మేము తిరస్కరించినది మాకు జ్ఞాపకముండవచ్చును. అట్లుండినవో అధికవిషయములలో కాననసభలోను ప్రభుత్వము చట్టము మనకెట్టి అధికారమునుండదనియు, అందువలన ప్రభుత్వాయత్త కాఖపై నెట్టి అధికారముండదనియు, మేము దానిని తిరస్కరించితిమి. ఇంతియగాక ప్రజాపీఠ కాఖలకు అభివృద్ధికాఖ

లకు తక్కువ డబ్బునిచ్చు ప్రభుత్వాయత్త కాఖల వ్యయనిర్ణయములో నెట్టి అధికారములేకుండజేసి, క్రొత్తపన్నులు వేయుటకు మంత్రులే బాధ్యులగుదురు గావున గూడ మేము తిరస్కరించితిమి. ఇట్టి యాభిప్రాయములు ప్రబలియుండుటచేత వేరేయకోశములుండుట తిరస్కరింపబడెను. ఇకను చట్టములు జేయునపుటికి అధిక గభ్యులకు ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక గభ్యులకు నుండవలెనుగాని, మంత్రీగ నుండగూడవని నిర్ణయింపబడెను. 1921 లో వలె నీరాష్ట్రములలో సంబంధములు బాగుగనున్నంతకాలమును, జాయింటు కమిటీనిర్ణయించినటుల సంయుక్త సమాఖ్య సమన్వయకాలములోనే గలకాములేకపోయెను. కాని తర్వాత ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానముచరణలోనికివచ్చునప్పటికి, ప్రభుత్వాయత్త కాఖ దృష్టి చెడుగుతు మారెను. అప్పటినుండియు, అధిక కాఖ ప్రభుత్వాయత్త మైనందువలన ప్రజాపీఠములచెలిసవచ్చుచుండెను. ఎంతో పెనుగులాడినగాని ప్రజాపీఠ కాఖాభివృద్ధికి వలయునంతభవములో చాల భాగము రాకుండెను. వెనుకటి కాననసభలో నేను అధికారేతరగభ్యులకు నుండి, అధికారగభ్యులు ప్రభుత్వమునుండి బడయగలిగిరి. పౌరగభ్యులు, పట్నాదులెట్టి పన్ను దీనిన విధానమును నై యుతో జేప్పియుంటిని. వీనో కొద్దికొద్ది కానిని బడయుటకే అప్పుడు యెంతయో ప్రయత్నముల జేయవలసివచ్చెను. ఇప్పుడు అధిక కాఖను ప్రభుత్వాయత్తము జేయుటవలన కాననసభయొక్కయు మంత్రులయొక్కయు స్థితిని అచేవిధముగ బలపరచుటకు ప్రభుత్వమును బెట్టుచు గాని యతికయోక్తిగా నేరదు. అధిక కాఖనిబంధనలను ప్రభుత్వాయత్త కాఖకు మార్చుట సిద్ధాంతము నందు తక్కువగుటచేగాక అందలి లోపములు రోజుకురోజు పరిపాలనములో పరిస్థుట మరుచున్నవి.

గవర్నరు అధికారము

మంత్రులపై గవర్నరు కీలకబడిన అధికారమును తొలగింపవలయునని మనము కోరవలసియున్నది. మంత్రులకు కాననసభయెడ బాధ్యతగలదని నానమ్మకము. అది నిజమే యైనయెడల యిప్పుడున్నటుల ప్రభుత్వాధికారి అంత అధికారమిచ్చుట కుద్రతకన్న, గవర్నరుకును మంత్రులకును గలసంబంధము స్వతః సంస్థానములలోకలె నుండవలెనని 1919లోకలెనే నేను చెప్పెదను. ఇంకనుకొంత చెప్పెదను.

ద్వంద్వప్రభుత్వ ముండవలయునా?

ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము జరుగుచుండుట యతగతము యని విచారించ సమయమునన్నమై:ది సంస్కరణముల మాట వచ్చినపుడు మనము ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమున కేల యంగీకరించితిమి? అజేమా చాల మందిని ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమునం జెల్లయ ను విశ్వాసము గల్గి యుండలేదు. అప్పుడు దాని నేల యంగీకరించితి మనగా, అప్పుడు సంపూర్ణ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము వచ్చుమార్గములేక పోగా, యేదో ఒకమందిపై మెట్టు నిచ్చినపు డదాని సంగీకరించి,పనిజేసి, తరువాత నేదో యేమో చెప్పదవచ్చునని యాశించితిమి. అప్పుడు మాజీ సెక్రటరీ అకగలవారము ప్రస్తుతవిధానము కొంత కాలము జరుగవలెనని కోరితిమి. కొందరు త్యాచావేశవరులు యింకను కొంతకాలమువేది యుండక వైపులు కావలెనని కోరినవచ్చుగిది. ప్రస్తుత విధాన మెట్లు వనిజేయునో చెయకమున నే భవిష్యత్తు మాహించినవారి స్థితిలో మేమిప్పుడు అనుభవముమీద జెలసికొని, ప్రస్తుతవిధానము జరుగుచుండవలెనో, సంస్కరింపబడవలెనో చెప్పటకు సంసిద్ధులుగ నున్నాము. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమేలయుండ వలెను? ఈరెండు సంవత్సరముల నాలుగు మాసములయనుభవము వలన, ప్రభుత్వాయత్తముగాని కాఖలలో సెక్రటరీ సరుద్ధత్యమున్నటుల గానించుచున్నా? మంత్రులక్రింద యున్న కాఖలకును, ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకుల క్రిందనున్న కాఖలకును సమర్థత్యములో పోల్చిచెప్పుటకు అధికార మహోదయములో నీరాష్ట్రమునందు నామిత్రుడు హరిదయశాధి కుంక్రాన్తు సెక్రటరులేదు. కాననసభ యానభవముగలవారు, మంత్రులకాఖలకు యెక్కువ వ్యయములేకుండ సామర్థ్యముతో, కాననసభతో సంబంధములేనికాఖలు పనిజేయుచున్న

వేమో జేలుకొనెదను. ఇంకలకు ప్రభుత్వము నేననుకొన్నట్లయినవో కార్యనిర్వాహక సభ్యులగునండి జాతీయసానుభూతి యుండజాలని ఇంగ్లీషు ఐ. సి. యస్ సభ్యునిక్రిందనున్న కాఖల విషయ మెట్లుండునో యోచింపుడు. మంత్రులక్రిందను కాఖల కన్న గవర్నరుక్రిందనున్న రిజిస్ట్రకాఖలు, యెక్కువసమర్థతగల్గిగాని, ఎక్కువవ్యయము తక్కువగగాని, యెక్కువ ప్రజాసానుభూతి గల్గి గాని, ప్రజాభిప్రాయము సెక్రటరుగ పాటించునవిగాని యున్నవని నేను తలంపను. నే నేమియు ఆత్మప్రతిష్ఠను గోరుటలేదు. విజేతయముగాని స్వజేతీయముగాని, నిరంకుశముగాని సక్రమముగాని ప్రభుత్వమేదియును, యుక్తకార్యమును జేయుట, దానియందలి ప్రేమజేతగాదు. ప్రభుత్వము ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించుచుండును. తెలివిగల్గిన ప్రభుత్వమునకును, తెలివికల్గిన ప్రభుత్వమునకును భేదము, తెలివిగల ప్రభుత్వమెప్పుడును, ప్రజాభిప్రాయము దౌర్జన్యమునకు దిగువరకును కార్యాచరణకు వేదియుండదు. ఇకను తెలివికల్గిన ప్రభుత్వము కాలచిన్నముల గమనింపక దౌర్జన్యము సంభవించినపుడే కార్యాచరణకు గడంగును. ఇంగ్లాడుకుంటి ప్రభుత్వములు యేనో కొన్ని స్వామిమిటుల కొరుచున్నవని సంస్కరణముల మార్గము బోవును. ప్రజాభిప్రాయము కాననసభ్యులకు చెలియునుగాని మిగిలినవారికి అబాధ్యతలేనివారికి చెలియదు. కావున కార్యనిర్వాహక గభ్యులను దొలగించి అస్థానములందు మంత్రులనే నియోగింపవలసి. దిగ మనము ప్రయత్నింపవచ్చును. అందువలన సంయుక్త ప్రభుత్వమేర్పడి, అభిప్రాయభేదములు లేకుండ, ఒకేజీనితో ప్రజానియోజితమగు కాననసభయెడ నందరును బాధ్యతగల్గియుండురు. అట్టి ప్రభుత్వమునెడ గవర్నరుకు గల అధికారసంబంధము స్వజేతీ సంస్థానములలో గవర్నరులకు మంత్రులకుండు సంబంధ ముండవలయును.

సర్వీసులపై అధికారము

దీనితో సమానముగా, పల్లెట సర్వీసులలో జేర్చుకొను కర్షణిలోను, సర్వీసులపై అధికారమునందును సంస్కరణము జరుగవలయును. ఇప్పుడు సర్వీసులోనున్న ప్రతి అఫీసరుకును, ఉద్యోగములలో ప్రవేశించునపుడున్న హక్కులన్నియు నుపయోగించుకొన వచ్చునని గ్యారంటీ యిచ్చినను, సర్వీసైన పిదప వెన్నను విషయములో గూడ నట్టి గ్యారంటీయిచ్చినను అట్టి సంస్కరణమును నేనంగీకరించెదను. విశాళన కార్యవిధానమునకే నంగీకరింప జాలను. ఇకనుండు సర్వీసులలో జేర్చుకొను అధికారము యిచ్చుట నుండు భారత ప్రభుత్వమునకు కాననసభ్యులకు భారత మంత్రి కుండుటను 1919 లో జాయింటు సెలెక్షన్ కమిటీవద్దకు రాయబారమునెల్లిన వారెవరును, యిప్పుడు నేను గాని ఆంగీకరింప జాలము. అభిల భారతో ద్యోగములను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు పోషించు సవరణము నేను నమ్మజాలను. సర్వీసులన్నిటిని రాష్ట్రీయకర్షణియైన నియోగించుట నేర్పరచి ఇంపీరియలు సర్వీసుల దీని జేయుట యెప్పుడువచ్చునో నేను జెప్పజాలను. త్వరగా వచ్చునటులయిత్రము మనము నిస్సంకోచముగ పనిజేయవలయును. ఇంకను కొంత కాల మవి అభిలభారతో ద్యోగములుగ నున్నను ఇంపీరియలు సర్వీసుల అఫీసర్లపై, మంత్రులకు ను, సానికప్రభుత్వమునకు యెట్టి అధికారమును లేకుండ చేయుటనే నొప్పుకొన జాలను. ముందు కొంచెము కొంచెముగను, పిదప పూర్తిగా యీ సర్వీసులలో భారతీయులనే జేర్చుకొనుటవలన దేశమున కుపద్రవము వాటిల్లునని నే నంగీకరింపను. ఇప్పుడు లేవనీయుండెయు, కలయు నెడల న్యాయమండల కాఖలన్నింటిని గవర్నరుకు భారతీయులను నియోగించి, వని యిప్పుడేమాదిరిగ జరుగచున్నదో అందుల కేమాత్రమును దీని పోకుండ జేయించగలనని నేను ఘంటాపథముగ జెప్పగలను. (హస్త భ్రమము) కావున రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వవిధాన సంస్కరణముతో బాటు, అందు సర్వీసులలో జేర్చుకొను కర్షణి గూడ సంస్కరింపబడవలయును.

రాష్ట్రీయ కప్పములు

మూడవది రాష్ట్రీయము! కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు కప్పములు చెల్లించుకర్షణి అవినీయవలయును. అట్లయినవో కేంద్ర ప్రభుత్వము క్రొత్తపన్నులు వేయకుండను, లోటు లేకుండను యీ మహా సంస్కరణములను పని జేయ జాలదనుటను నేనొప్పుకొనజాలను. రాష్ట్రీయములలోని ప్రభుత్వవిధానము పనిజేయుటను గూర్చియు, ప్రతేకలేఖలనుసరింప సంస్కరణముల గూర్చియు రాష్ట్రీయములందలి మంత్రులు తమభావముల చెలుపరచివదిగా సర్. టి. బి. సుబ్రహ్మణ్యం. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను గూర్చితె కేంద్రప్రభుత్వమును గూర్చి నే సెక్రటరీ జెప్పుటలచుకొనలేదు. కేంద్రప్రభుత్వమును గూర్చి చెప్పుటకు

మందులకు కొన్ని నిమిషములు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల గూర్చి చెప్పెదను.

ద్వంద్వ ప్రభుత్వ చరణము

ద్వంద్వ ప్రభుత్వము పనిజేసిన విధమును తెలుపుట విషయము. ఇది యెట్లు జరిగినో వివరించుట విషయమునకు నుండి తెలుసుకొనుటకు దేశమునకు మామూలుగలదు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమును అందుండి పనిజేయక, బ్రతుకుండి భండారములు కచ్చుచుండెను. ముందు స్వాతంత్ర్యమును బడసిన మంత్రులు అవిధానము గూర్చి చెప్పుట ధర్మము. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమును పనిజేయుచున్నామని బహుప్రయత్నముతో జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయునని 1921 లో మొదటి అరేబి మాసములలో జెప్పియుంటిని. సేనామాట జెప్పియున్న సంగతి జెప్పియుంటిని అప్పటినుండియు మార్పు లిచ్చి ద్వంద్వ ప్రభుత్వము తెచ్చు తెలిసినది తప్పకను సేన దానందు బ్రతికి రావలసి వచ్చినది. ప్రభుత్వమునందు రెండు భాగములైనను గవర్నరుకు అధికారమును జాయింట్లు కమిటీ యిచ్చెను. ఈ రెండు భాగములను కలిపి యొక్కట సమాఖ్య చరణ జేయవలయునో యొక్కట జేయ గూడనో అది గవర్నరు కే వదిలివేయబడెను. అప్పుడను యిద్విధముగ గవర్నరుకు కొంత అధికార మియ్యబడినది. దీనిని గురించి అప్పటిల్లాగా మన్నప్పడు పేరున ఆక్షేపించియుంటిని. ఇప్పుడు ముందు కారణముగలదు. సిద్ధాంతమున ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధాన మున్నపుడు యూనిటరీ ధర్మ నశించింది. పిదప సేనా-దేవి-యూనిటరీ ద్వంద్వ ప్రభుత్వము ననుభవించింది. ఈ కిక్కురు నికలైన ద్వంద్వ ప్రభుత్వము ననుభవించుచున్నాము. సంయుక్త రాష్ట్రములలో సీండు సుపర్మెంటు నాల్గవమాసములనుండియును ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము పనిజేయు చున్న దనుకొనవచ్చును విషయముగాంచెను. ప్రభుత్వాధికారియొక్కట ద్వంద్వ ప్రభుత్వమున కొంత అప్పుడే తగాదా వచ్చెను. సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వములో జాయింట్లు కమిటీ నూచన లెంతవరకు అనుసరింపబడెనో యెంతవరకు విడనాడబడెనో, ప్రభుత్వము నందు రెండు భాగములవారును యెంతవరకు సమాఖ్య చరణ సర్టిఫై నామితుడు హరిదయానాథ కులకర్ణిగారు వెలుపుమని కోరిరి. అధికగవర్నరు గవర్నరుకును ప్రసంగించుచు, అవిషయము రహస్యమైనదని వెలుపకపోయెను. కావున సేనను ఆకారణముచేతనే యిప్పుడు బహిరంగ వరుసదలచుకొన లేదు. కాని ప్రకటించిన విషయములట్టి మీరే యూహించుకొనవచ్చునని మాత్రము సేన జెప్పగలను.

అసాధారణ మగు అధికారమునందు ప్రభుత్వాధికారి కొక్కని కొనుగట్టువలసి మంత్రులపై యెట్లుండెనో ఒకటి రెండుదాహరణ లిచ్చెదను. 1921 ఏప్రిల్లో న్యాయకార్య నిర్వాహక కాళా విభజనముగూర్చి ఒకటి రాష్ట్రము కాననకల్లా నుపపాదించబడెను. ఆలోచన ప్రభుత్వమునకు సేన ప్రత్యుత్తర మిచ్చింది. ఆ విషయము ప్రభుత్వము ఆత్రమైన దగుట చేత, కార్య నిర్వాహక సభ్యులలో కొకరు ప్రత్యుత్తరమిచ్చియుండవలసింది. కాని ప్రజాతాత్త కాళా సభ్యుడు గవర్నరు కమిటీను ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు నిర్ణయించబడెను. దీనినిబట్టి మీరూహించునది, యీ విషయమై ప్రభుత్వమునందు కలసి యాలోచించుకొని, యేకీభావము బాది తీర్మానించుకొనిరియు, గవర్నరుగారి తో తన అందుకు సంబంధించిన ప్రభుత్వ సభ్యులతో మంత్రి ప్రభుత్వమునకు మాటాడుమని కోరిరియు మీరనుకొనుట సహజము. ఆలోచనపిదప ప్రభుత్వమునందు జరిగిన అంతర్వ్యవహారములను సేన జెప్పటకు వీలులేదు. ఇంకను 1922 మార్చిలో ఆర్థిక సభ్యుడు, ఆ విషయమై అధికారమునందు ప్రత్యేకముగ గవర్నరుకును సమాఖ్య చరణము గలదని కాననకల్లా జెప్పిన విషయమును గమనింపగోరెదను. ఈమధ్య ప్రభుత్వ విధానము మారియుండ లేదు అట్లు మారియుండలేనని గవర్నరుగారిభావము. అది యిప్పుటి గవర్నరు భావమో వెనుకటివారిదో సేన జెప్పకలను. ఈ న్యాయకార్యనిర్వాహక కాళా విభజన ముఖ్య విషయమును గూర్చి గవర్నరు సమాఖ్య చరణ తీర్మానించవలెనను లెంపు యీ గవర్నరుగారి వెనుకటి గవర్నరుగారి యుండలేదు. కావున అందరను జేర్చిసమాఖ్య చరణముతో జేయకపోవుటో గవర్నరు కే అధికారము నిచ్చినట్టియు, ఈసర్వకలలోచనము అవిషయమును గూర్చి చర్చించునపు డన్ని సమయము లందునో లేక కొన్ని సమయములందో గల్గియుండుట అధికార మిచ్చినట్టియు, ఒక యంతరములో మంత్రుల సమాఖ్య చరణముండి, మరయొకరూ యేకాంతములేకుండనే తీసివేయటము వధికారమిచ్చినట్టియు, విధానము, మంత్రులను,

స్థానిక దొంగతనము గావించుట

ముద్దాయిలు శిక్షించబడుట

అలహాబాదు, మే 28:— తెలలియందు నిలువనీస రాములుబర్క్ల వైద కటాలమునకు సంబంధించిన విద్యుదుకు ప్రైవేటు కటాలముయొక్క కొకాగారమునుండి రు 35646/నగదుగల పెట్టెను దొంగిలించిరి, అలహాబాదు పోలీస్ ఎటటు శేరమ కోపింతుబడి. ముద్దాయిలు విద్యుదులో నిజపురపై తగిన సూక్ష్మము తేజపోవుటచే సేరాపోలీసు ముసలనుండి కొనబడెను. మిగిలిన ముద్దాయిని శిక్ష విధించబడెను. కేసు విచరణము లిట్లుండెను. బాపూను, జిల్లాయందు కులపూతులను ఈ కటాలియను మకామున సేన. పెట్టె నెట్లు అర్థగారు బడెనో 28 వ తేదీన రు 32000 చెక్కునమార్చి కరెన్సీనోట్లను పెట్టి ఒకటిన్ను పెట్టెయందుపెట్టెను. అందరివరకే రు 3800 గలపు. కొత్తగార్లలో, అప్పుడు ఆను ఘాటయి ఆ సాయంత్రము పై పెట్టెగల గుదారమునకు కాళులకు వచ్చెను. మరునాడు తయము 5 గం 30 నిమిషములకు నగదుపెట్టె గాన్నింపలేదు. వెంటనే పరిశోధన జొనర్చగా, క్యాన్డూరు గుదారమునకు ముడువంతల గవరము దూరమున నాపెట్టె గాన్నించెను. వెంటనే విచారణ చేయగా మైదూరు, కొడిమూరున నన్న యనుకగుట్టలను కాపి అచ్చట కొంతభాగము దాచిపెట్టబడెనని దెలిసెను. అచ్చట పశ్చింపగా రు 15000 లు దొంగెను. చేరు అనునాథకు మరి యొక ప్రదేశమును కాపి అచ్చట మరికొంత దాచియుంచబడెనని దెలిసెను. అచ్చటకు జరికాడగా, డబ్బు అచ్చటనుండి తొలగించబడిన గుర్తులు గాన్నించెను. మాదమదూరు తెల్పురువై ఇరువురును ఈ కార్యమునకు కారణమని దెలిసెను. అందుపై పీరియ్యుగ్రివైన సేన జేయబడెను.

జ్యూరియందు 7 గురుముద్దాయిలు దోషులనియు ఇరువురు నిర్దోషులనియు ప్రకటించిరి. జూరియల్లిపాయము ననుసరించి అల్పాక్షకు 5 వర్సరముల కరికెతుయ, బెల్లూరుకు 6 వ వర్సరము కరికెతుయ, చేపనకు 4 వర్సరములను విధించెను.

నరికాదు పోలీసున బోచీతాలు కోడెను కలుపుటకు గాను బోచీసక్తులు స్త్రీస్వామి అను ప్రదేశము నాగ్రమించి, ఇచ్చటకు సమీపముననే యొక్క సక్తులు కార్యాలయమును సంగ్రామమునకును కొండనుంపులవారు నాశన మొనర్చిరి.

షాన్ రాష్ట్రములు

రంగూను, మే 29:— షాన్ రాష్ట్రములందలి తెంగుటను రాష్ట్రమున గుడివిజల పాలకులలో నుగ్గురు, తాము సాల్వా (రాష్ట్రీయ స్వతంత్రపాలకుడు) పాలమున నుండుననియు సరాసరి క్రిటిఫై పాలన కిందనే యుండుననియు ప్రకటించె. అందు తే నచ్చట గల్లిరిగెను. అసమయమున అసెంబ్లీలు మాతరి పెంజెంటు గండిలుగారుగాని, రాష్ట్రీయపాలకుడుగాని మాజరు గాలేదు. అందుచే గొప్ప అల్లరులు జరుగు మాచనలు గాన్నించెను. రండెలుగారు వెంటనే తిరిగి వచ్చుటచే కాంతి గలిగెను.

ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహక సభ్యులను, సంయుక్తముగనో, లేక వేర్వేరుగనో బాధ్యులుగ జేయువిధానము, ఈ అధికారము నంతకు ఒక్కవ్యక్తికి యిచ్చెను కచ్చిలుల జేయుట కిచ్చిన విధానము పరిపూర్ణమైనదిగా జాలెదు. (వినుడు. వినుడు). దీనిని గమనించియుండి మార్పుజేయుటకు ప్రయత్నించకుంటేమేని మనము మికనాడుల మనిషియొకజాలము.

మరియొక నిదర్శనము బాదుడు 1921 డిసెంబరులో లక్నోలో జరిగిన దర్బారులో ప్రసంగించుచు, గవర్నరుగారి బట్టరు, ప్రభుత్వములకు యంగీకారముతో క్రిమినలుకా సకరణచట్టమును ఆచరణలో పెట్టబడెననిచెప్పెను. అంతకన్న ఆయన యేమియును జెప్పలేదు. అంతకన్న సెక్యూర మంత్రులుగాని యేమియు జెప్పటకు వీలులేదు. ఇందులకు నివారణోపాయముల వేరువిధముల గాంచవలయును. మంత్రులకు బాధ్యత యుండుట కది ప్రజాతాత్త విషయముగాదు. అందుకు సంబంధించిన సత్యమును, విషయములను ప్రకటించినచో, గవర్నరుగాని, ఆయన అంగీకారముతో గాని గావించిన పనులన్నిటియందు మంత్రుల స్థితియే, అధికారములును యెట్టివో విధిమగును. ఇప్పుడు దెలియుటలుగాక వేరు విధముగనుండును. అసంబద్ధముగను, విశ్చిత్తముగను, ఘుప్తముగను పద్ధతికన్న నికాలైన ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమే మంచిది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము నా కిష్టము లేదు. ప్రభుత్వమునందు, కాననకల్లా బాధ్యతాహించియుండునని నా లెంపు — రీడర్

అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా

అంగ్లేయులు చాలమంది ముందే జాగ్రత్త పడుట

అధికారుల విచిత్ర ప్రవర్తనము

కలకత్తా, మే 28:— దివాలాదీనిన, అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా, బొంబాయి బులదాకలరపు లాలా చందు నాచి చందు నానుచేదాడుగార్లు ఇచ్చటకు జనుదెంచిరి. పీరియల్ ప్రకటించిరి:— అల్లయన్న బ్యాంకునందు భారతీయులభవ మధికముగ నుండుటచేతను గత ఆగస్టు మాసమునుండియు అంగ్లేయ జాతాదార్లు దాదాపు ధనమంతయును విచిత్రముగ దీసికొని పోవుటచేతను, లిక్విడేటర్లలో భారతీయుని గూడ నొకని నియమించవలెనను నుద్దేశముతోడ మాత్రమే బెల్లి తెలియగాని నిగూడ తేవలెనని గోరుచున్నాము. న్యాయమైన ఈస్వల్ప మగు కోరికకుగూడ బ్యాంకు యజమానులు ప్రాతినిధ్యమును జూపుదు, భారతీయుల కిందు ప్రవేశ మొసగునంద నొనర్చుటకు ప్రయత్నించు చుండుటచే మా అనుమానము లధికమయ్యెను యులదాతల పేర్ల కట్టికను మేము గోరగా వారు దాని నొసగ నిరాకరించుటచే తగు వివరముల సన్నిటిని మేమిప్పుడు వెలుపకలవచ్చును. ఇంపీరియల్ బ్యాంకు నెట్లుబ్యాంకు కగుట చేతను వ్యాపారగణి యగుటచేతను, బులదాకలకు వెంటనే నూటికి 50 చొప్పున చెల్లించుట కంగీకరించెనని మాకు దెలియవచ్చెను. అందుచే తిల్లి తెలియగాని లిక్విడేటర్లలో నొకరిని గ జేర్చిసంకల్పమున వారు తా మొసర్చు సదుపాయమును దుజేయకు. బెల్లి తెలియగానిగాని మరియేభావతీయుడు, గాని, కమిషనులేలువై దప్ప జేయుటై లిక్విడేటరుగ పనిజేయదను వాదనయొ డెంతమాత్రమును సత్యము లేదు. భారతీయుల క్రెడిట్ లాభముకొలుకు ఇంతమాత్రము పనిజేయని కలంచుట కట్టికారణమునలేదు. ఈ బ్యాంకు దివాలావిషయమున బహిరంగ విచారణను సేర్పాటుజేయుటకు మేము సలహానులను ప్రయత్నించెదము. ఈజేరీయవట్టకులందు అంగీకరింపవలసిన విధమున ఒక సంఘమును నియమించి దివాలా కార్యమును ముగించుటకు మాన్యధకును అధ్యంతరముల పలుపుచున్నాము. న్యాయమగు మాన్యధకోరికను అంగీకరింపవలసిన ఇంపీరియల్ బ్యాంకువారి ఇందు సంబంధముగల మరి ఇతరులను గోరుచున్నాము ఈలిక్విడేషనునందు భారతీయు నొకరిని నియమించునయెడల కోర్టునందు అన్ని మాన్యముల నలలించి శాశ్వదీసికొనుటకు సిద్ధముగ నన్ను పెద్దపక్ష మొకటి బొంబాయిబులదాకలందు గలదు. వాటాదార్ల సమాజమున అప్పుగూరి యుపన్యాసానంతరము, గతమామున త్వరము వాలెన్నుపీటులను జాగ్రత్త పరిశీలించియెడల లండను పీజెట్టు సరియగు నెట్టిప్రాచీయు తేకనే 11 కోట్లకు పెట్టించి నట్లుదెలి కుగలదు. సామాన్య నాణిజ్యమునందలి నీటిని రక్షించుట యే మాయద్దేశముగాని మరయేవ్యక్తి జేవములచేగాని ప్రేరేపించబడి ఇట్లుజేయుటలేదు. గత 50 సంవత్సరములనుండి ఎంతయో అభివృద్ధియందున్న బ్యాంకు కడదిన డైరెక్టర్ల పరిపాలనమున భస్మ మగుటకు కారణముల బయలుపెట్టుటయే మాయద్దేశము.

అల్లయన్న బ్యాంకు దివాలా

ఎల్. పీ. ఈ. వ్యూగారు బెల్లి తెలియగాని లిక్విడేటరుగా నియమించుటకు కోర్టువారి యనుమతి కావలెననియు, అట్టియనుమతిని కోర్టువారియంద నెవలెన గభ్యంతర పెట్టెయడల చిట్కలగుననియు, ఇ. పీ. యల్ బ్యాంకువారు 50 0/0 వరకు నియదలచుకొన్న డిపాజిట్లమొత్తమును వెంటనేపుచ్చుకొని, వాటాదార్లకుపున ముగ్గురును అప్పులవారడ తరపున ముగ్గురును కల్పమిడిద్యారా బ్యాంకుయొక్కలండను ఏ. సి. వారి చర్యలను పరిశీలించుట యుక్తమనియు కోర్టులకు బోవుట మంచిది కాదనియుచాసిరి.

గోవధ మాన్వించుట

సేలంజిల్లా బోర్డువారి తీర్మానము

సేలంజిల్లా బోర్డువారు బోర్డుపీయూ లోపల గోవులను, చూడితోనున్న పాడిగొడ్డను, గొట్టెలు పేటలు తప్పి యెండ్లలోపు పయనుగల ఇతరలంతువులను మాంసము నిమిత్తమై వధ్యులలో వధించుండుటకు నిశ్చయించిరి. జిల్లాబోర్డుకు డైరెక్టర్ల ఎన్నికలు పనికిరావకు తీర్మానమువై తీవ్రవర్స జరిగెను. సగము మది డైరెక్టర్ల ఎన్నికలు: లను, సగముమంది ప్రస్తుత విధానము నందు పోలె తాలూకా బోర్డు నుండియు ఎన్నికొనబడ కలెనని తీర్మానించబడెను.

స్వరాజ్యపక్షము

కాననభలలో నేమి జేసెదరు?

స్వరాజ్య పక్షమువారు తమ ప్రచారము నుత్సాహముతో సాగించి ప్రాంతాంతములను కార్యనిర్వాహక వర్గము వారు గూడ వీరియెడల నాకాంక్షతో తాత్పర్యపూర్వమున కవించుట కంగీకరించిరి. అందుచే స్వరాజ్యపక్షమువారు ముం జేదార్జనము అవలంబించి చందలో ప్రశ్నించుటకు హక్కు గలరు ఇందియను సోషలిస్టు ఫార్మూలైజునుండి ఒకభాగమును, మేము గలిపిన మునుదించితిమి. స్వరాజ్య పక్షమువారు కానన సభలందఱలం దించునది భగ్న మొనర్చువిధానము గాదని అందులో గట్టిగా చెబుటచేసెను. ఎన్నికలందు ఈ పక్షము వారి విజయమునబట్టి వివిధమార్గము లవలంబించెదరటం. ఈపక్షమువారు అల్పసంఖ్యాకముగ నుండి, భారత కాననభలముందు వీరిస్వరాజ్య తీర్మానము నిరాకరింపఁజేయెదల సేయి "కాలము ననుసరించి వేచియుండి సమయము వచ్చినప్పుడు అతీర్మానమును తిరిగి చెప్పెదరు." ఈ "తిరిగి చెప్పట" తీర్మానరూపమాన, 1921 సం॥ సెప్టెంబరు మాసమున ముఖందారుగారి తీర్మానమువలెనే యుండవలెను. కాని ఒకతీర్మానము నొకసమావేశమునం దొక్క మాటకంటె సభికవర్గాయములు కాననభలలోకి జేపిలులేదు, అందుచే నా మావేశమునుగియువరకునీపక్షమువారు "కాలమున సరించి వేచియుండెదరు" గాని రాజీనామా నీయదు. ఈపక్షమువారి కధిక సంఖ్యాకముగ గాని లేక, బలవంతముగనుల్ప సంఖ్యా కముగ గాని యున్నయెడల, మేమిదివరకు నూచించినవిధమున "గట్టుబాటుకీరించుటకు పూర్వము ప్రజలకప్రీతియలగింపవలెను" అననూత్రము ననుసరించి ప్రవర్తించెదరు. అది సంపూర్ణ ప్రతిరోధముగాదు. "సాంప్రదాయసిద్ధమును చట్టసమ్మతము" గాని మార్గమును దలపెట్టి "రిఫార్మరు" వ్రాసెను. నిజముగ జూచినయెడల" కాననభలవారిచే నిరాకరింపబడిన పన్నును బలవంతముగా గమూలుచేయు ప్రభుత్వమే కాననభల భగ్న మొనర్చునది." ఈ పరిస్థితులను స్పష్టముగ నూహించుకొని విచారిం చెదమ మీ స్వరాజ్యమును గోరుచు తీర్మానించునప్పుడు ప్రభుత్వమునా చేమిత్తుకొర మొనగదరు. 1921 సెప్టెంబరులో ముఖందారుగారి తీర్మానము సందర్భమున ప్రభుత్వమునా రెట్టి ప్రత్యుత్తరము నొసగికో ప్రస్తుత మంతకంటె మేరు ప్రత్యుత్తర మొసగ బోయి. మైసూరు ప్రభుత్వము న తాను పలికిన వాక్యముల నీ సర్ మాల్మము మోయితిగాదు తిరిగి పలికెదరు. "ఈవిషయమున పరిష్కారము ఈసభవారి చేతులందేలేదు. రాజప్రతినిధి భారత కార్యదర్శులచేతులందుగూడ నీయధికారములేదు. పార్లమెంటువారే ఈవిషయమును పరిష్కరింపవలసియుండును" జేతమంతయు నీ ప్రకటానికను అంగీకరించునా యనువిషయమును చట్టసమ్మతముగ నున్నదాయను విషయమును బాగుగ పరిశీలించుకొండ పార్లమెంటువారు దాని సంగీకరింపజారు. అంతియగాక మోయితిగాదివరకు దనయుపన్యాసమున నుడివినప్పటికంటె భగ్నప్రాతినిధ్యము చాలాఅధికమయ్యెను. ఈప్రాతినిధ్య విషయము ఈపక్షమువారి ప్రజాశీల్యమును సంకల్పితముగ నేర్పరచుటకునాశీ పరిపాలనము నందు పార్లమెంటు వారికి గల సంపూర్ణాధికారమును, భారతకాననభలకు బాధ్యత వహించు ప్రభుత్వమునకు మార్పుట, ఈజేతమున వెచ్చింపబడిన బ్రిటిషు మూలభనమునకు తగుపూచీలు, భారతజేతమున గల బ్రిటిషు పటాలములకు మంచిసౌకర్యములు మొదలగువా నిసన్నిధిని జాగ్రత్తగ గమనింపవలెనని మోయితిగా రప్రభుత్వము నుడివరి. ఇవన్నియు గూడ నీక్షమమువారి తీర్మానము సందర్భమునగూడ వచ్చును. ఇదివరకుకంటె పెంతమో అధికమగు మాంద్యస్థిలో పార్లమెంటునా రీతిర్యామము దీనిని విచారించి, ముఖందారుగారి తీర్మానమునందువలె సంస్కరణచట్టమును సవరించుటకుగాక, సంపూర్ణముగ నూతన ప్రభుత్వచట్టము నేర్పరచ ప్రయత్నించెదరు. సంస్కరణల చట్టమునకు పూర్వము మాంటాగు మేము ఫర్డులు గా విం చి న దీర్ఘ విచారణ యొ- ఇట్టి సమస్య ఎట్లు పరిష్కరింపబడునో, నూచించుచున్నది. ఇట్టి దీర్ఘ సమస్యను విచారింపిరిష్కరించుటకథమును ఒకటి లేదు వర్తించుటగాని అంతకంటె సభికముగ గానిపట్టును. ఈలోపుగా స్వరాజ్యపక్షమునా చేమిజేయ నెంచుచున్నారా?

ఎంతయో కాలము నువార సభించునని దొవిన ప్రభుత్వము లన్నిటికీ ప్రస్తుతము సమాధాన మొసగుట అసాధ్య

అహమదాబాదు సమ్మెకట్టు

ప్రాసెసరు ఆనందశంకరుగారు

"నిరుదు బోసనుయిచ్చుటకు 9 నెలలు పనిచేసినచో 12 నెలలును మునిచేసినట్లులే ఎంచబడెను. కాని ఈ సంతక రము 12 నెలలును పూర్తిగా మునిచేసినగాని బోసను యిచ్చు మనిరి. ఒకనెలలో 14 రోజులు రాకపోయినచో నెలదినములు ను రానట్లులే ఎంచబడుననిరి. ఈ రీతిగా వీరిని దైవ ఏనెలలోనైన 14 రోజులు రానిచో వానికానెలకు బోసను యిచ్చుకపోవుటయేగాక మొత్తము సంతకరములో వాగారోజు లనన్నిటిని కలిపి వాగాలసంతకరములో 45 రోజులకు మొదలచో బోసనును తగ్గించెద మనిరి. ఈరీతిగా చేయుట కిదుఅక్రమమును కలగగారు ప్రకటించిరి.

శ్రీమతి అనసూయాబెనుగారు

నేను కలకత్తాగారిసభలో కంగీకరించితిని. నేను రెండు విషయముల నే ముఖ్యముగా కోరుచున్నాను. బోసనుకాదాను వెటనే పరిష్కరింపవలెను. వేతనముల తగాదాను పరిష్కరించుటకు మధ్యవర్తులను (అర్బిట్రేటరులు) నియమింపవలెను. బోసనుకాదాను విడిగా పరిష్కరించుట అసాధ్యమని నేను నమ్ముచుగాని రెండు విషయములను ఏకముగా పరిష్కరించుటకు వీలైనచో రాయబారములవలన పరిష్కరించుటకును వా కాజేపలలేదు.

అట్లు బరిగినచో మధ్యవర్తుల యవసరములేమండ పోవును. బోసనునుగూర్చి కలకత్తాగారి అభిప్రాయమునకు యజమాను లంగీకరించిన నేను సంతసింతును. అటుగాకపోయినను వేతనము లనుగూర్చి కలకత్తాగారి పరిష్కారమునకు కార్మికులు తప్పక అంగీకరించెదరు. ఇప్పుడు యంత్రకాలలవలన దండుగ వచ్చుట లేదుగాన వేతనములను తగ్గించ నవసరము లేదు. అటులన్నను గూడ వేతనములను తగ్గించుట కే కలకత్తాగారు నిశ్చయించునెడల ఈ రెండు పద్ధతులకు యజమాను లంగీకరింపవలెను. 1. ఇక ముందు అహమదాబాదులో నియ్యబడుచున్న వేతనములకంటె తక్కువగా బొంబాయివారు వేతనములను తగ్గించునెడల తప్ప మరేకారణముల వలనను అహమదాబాదు యజమానులు వేతనములను తగ్గించగూడదు. 2. మిల్లులవలన కొంతకదిలితల లాభము యజమానులకు వచ్చునెడల మరల వారిపుడు తగ్గించిన అంశమును పూర్తిచేసి యిప్పుడు తగ్గించబడక పూర్వమున్న మొత్తమునకు తక్కువగాని వేతనములను మరల నియ్యకలెను. లాభమును నిర్ణయించుటకు కలకత్తాగారు నూచించిన రిమిటల రెక్కలనే ప్రమాణములుగా నంగీకరింపవలెను.

ఇప్పుడున్న వేతనములు జీవనాధారమునకు చాలియున్నవిగాన వానిని స్థిరముపరచెను. నష్టము వచ్చినచో కొంతపరిమితి నిమాత్రమేగొని వరల మొదటిలేటుకు వెచ్చించుచుండవలెను (ఆ. వెను)

రెండుమిల్లులలో పని ప్రారంభమైనది గోమతిపూరు మిల్లులోను యిండెస్ట్రియలు మిల్లులోను మునిచేయువారిలో కొందరు మునిచ్చారు 100/20 శతుంశతగింపి కూలిపుచ్చుకొనుట కంగీకరించినందున ఆ రెండు మిల్లులలోను 29 వ తేదీ జేతమును పరిష్కారంబుమైదిగాని మరల 29 వ తేదీ మధ్యాహ్నముననే గోమతిపూరు మిల్లులో పని నిలచి పోయినది. ఇండెస్ట్రియలు మిల్లు లోనింక ను పని జరుగుచున్నది. పరివాండ్రందల కంగీకరించిరిగాని కార్మికసంఘమువారు పరివాండ్రను తిరుగ దీసిరిని మిల్లుల ఏపట్టు నేడు (30 వ తేదీ) జేతమును తెలిపిరి. గోమతిమిల్లు పరివాండు 200 మందిలో 50 మందిమాత్రమే ఒక పూట మునిచేసిరి. ఇండెస్ట్రియలు మిల్లుపరివాండు 700 మందిలో 80 మంది మాత్రమే నేడు మునిచేయుచున్నారు. (ఆ. వెను)

మని నూచించుటకు ఈ ప్రశ్నను వెచ్చితిమి నేమనగా కాన్పరెన్సువారు భారతజేతమునకు అధినివేక స్వపరిపాలన ప్రజాశీలన మాత్రము రచించిరేగాని వారికి నిర్దిత కార్యక్రమము లేదను విమర్శనను మేముజూచితిమి. కార్యవారు తెన్నును, ఎత్తుటితో సంభింపవచ్చునని దొవిన విషయముల కన్నిటికిని మార్గములగ యుదు తమకాలమును కల్గి మొనర్చుకొనిరి. స్వరాజ్యపక్షము వారు నేమనలు కాన్పరెన్సును గురించి ప్రతిపాలముగ విమర్శించుటలో, తమలోపముల గమనింపక తమఅయోధ్యతో తిరిగి తమ మైననే పడుకొనువిషయమును మర్చిపోయిరి. (యూఇండియా)

స్వరాజ్యపతాకరక్షణము

జబ్బులుపూరులో సత్యాగ్రహము

ఇద్దరు కలంటీరులు పురముదిగమునై వతాకము వెత్తగా వారిని అరెస్టుచేసి చెరి రెండు నెలలు కఠినశిక్ష వేసిరి. 20 వ తేదీని అరెస్టుచేయబడిన రి మందియును దొమ్మిచేసి రని జేతుచేసిరి.

నాగపూరులో సత్యాగ్రహము

27, 28, 29 తేదీలను 69 మంది కలంటీరులను అరెస్టు చేసిరి. వారిలో 29 వ తేదీని అరెస్టుచేయబడినవారికికప్ప కక్కినవారి కందరికి ఒకనెల విడితెదలు వేయబడినను. 60 మొదలు 100 వరకు జుర్రావాగూడ వేయబడినను. జుర్రావా యాయలచో మరియొకవారము విడితెయిదు వేయబడినను.

గణపతి బాలారాముగారు

"నాకు స్వరాజ్యము కావలెను. దాని స్వరూప మేమో నాకు తెలియదు. అది మందిదో చెడ్డతో నాకు తెలియదు. వతాకములమును వట్టుకొనినకరిమాత్రమున స్వరాజ్యమురాదు. స్వరాజ్యము త్వరగా రావలెనని నేను కోరెదనో లేదో నాకు తెలియదు. అని గణపతి బాలారాం (బాలాపూటు) గారు కోర్టు లో తెలిపిరి.

నింబాజీ వ.కారాంగారాం

స్వరాజ్యమునగా నేమో నాకు తెలియదు గాని నాకది కావలెను. అది ఎందకోనాకు తెలియదు. నేను చెప్పలేను.

నేను చెరసాలకు వెళ్లగోరెదను. నేడు నన్ను చెరసాలకు కంపనిచో రేపు మరల వతాకమును వట్టుకొని వచ్చెదను" అని యితడుకోర్టులో తెలిపెను.

ఇప్పుడు బాంబాయి సికియ జిల్లాల నుండి గాంధులను నిమ్నబాతిబారు కలంటీరులుగా వచ్చుచున్నారగాన పౌరులు అత్యాచారమును చూపుటలేదు.

25 వ తేదీని శిక్షింపబడిన మన్నాలూ బాలారాం, కరింసంజీవ్ శాగార్లు తుడుపణ కొరిరి. ఇప్పటివరకు తుడుపణ కొరిన వారిసందర్శని చెరసాలనుండి వదలిరి (ఆ. వెను)

27 వ తేదీ అరెస్టులు

27 వ తేదీని నాగపూరులో 24 గురు కలంటీరులు కి తెగలుగ (తెగముగ్గురు) వెల్లి అరెస్టుచేయబడిరి. వారికి 28 వ తేదీని శిక్షవేసిరి.

28 వ తేదీ అరెస్టులు

28 వ తేదీని 80 మంది 10 తెగలుగ (తెగముగ్గురు) వెల్లి అరెస్టుచేయబడిరి వారిలో నెయియ జిల్లానుండి వచ్చిన ముల్లబారు లిద్దరున్నాడు. కుంటిబాల్లిగారు రత్నపురినుండియు గన్నుపటేలుగారు భామిననుండియు వచ్చిరి. 27 వ తేదీని గొప్ప బహిరంగసభ జరిగిది ఆసభలో శ్రీమతి నుభద్రాబామరి, మహాత్మా భగవాన్ముగా ర్లుపర్యసించిరి. (స్వరాజ్య).

సి. సి. రైల్వేయందు అప్పుకపుర, నాలియూరులవద్ద మార్గము చెడి ననియు, నిన్నిటినుండి రాకపోకలు జరుగుచున్నవనియు మైసూరు రైల్వేట్రాఫిక్ మునేజరు ప్రకటించెను.

మక్కా యాత్రికులు

కలకత్తా పురమున స్వతములును మ్రోవేటు గృహములు ను కంకడేతమునుండి మక్కాకే నున్న యాత్రికులలో నిండి యున్నది. 29 వ తేదీని 800 మంది యాత్రికులు స్పెషలు రైలులో బొంబాయి మీదుగా మక్కాకే గదరు.

అర్జిల పెట్టెలు

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ప్రభుత్వము అఫీసు లన్నిటి యెదుటను ప్రజల అర్జిలను గ్రహింపటై పెట్టెల నుంచవలెనని యుత్తర వొసంగిరి.

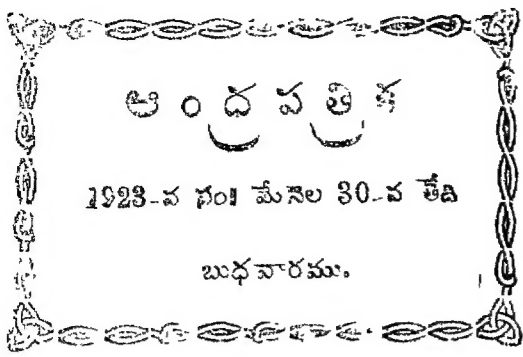
మధ్యరాష్ట్ర పరిపాలనానివేదిక

రాజకీయోద్యమము

నాగపురము మే 28:— మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వమునా కతకర్తరకరిపాలనానివేదికము ప్రకటించబడినను. లోకమాన్య తిలకుయొక్క పలుకుబడి చాలాఅధికముగ నున్నదనియు గాంధీ యుద్యమమునెడల మనఃపూర్వకమగు నాదరణమును విస్తరింప జేయలేదనియు నందు వెలుపబడినను. సంస్కరణకాననభల లాభములు బాగుగ పుష్పచయ్యునని అందు వెలుపబడినను.

నందీత కాలవ్యాగారి పెద్దపూర్వకాంత కాలమునుండి
వ్యాధిపీడితయై యుండి యీ కాల 24 ను తేదీని చనిపోయెను
అందుకు అతడు కుటుంబము.

ఆఖిలభారత జాతీయోపసంఘము

—C.C.C.—

బొంబయియందు 25-వ తేదిని గూడిన జాతీయోపసంఘము చేసిన తీర్మానము కాంగ్రెసు పక్షమునందును స్వరాజ్యపక్షమునందును విషాదానందములను గలుగ జేయుగలదు. కలకత్తా గయా సమావేశములకు వలెనే సభ్యులు నిశ్చితాభిప్రాయములతో వచ్చిన విధమును సమావేశ వాతావరణము విశదము చేసినది. కాంగ్రెసుసభతో ప్రతిఘటించి రాజీనామాను బంపి స్వరాజ్యసభను స్థాపించి దాని కధ్యక్షతను నహించిన దేశబంధు చిత్తరంజను దాసుగారి నేకగ్రీవముగ సభాధిపత్యమును వహించుట ప్రార్థించుటయే దేశమునందు గలిగిన భావపరివర్తనమునకు నిదర్శనముగ నున్నది. దాసుగారును ప్రసన్నవదనముతో సభ్యక్షపీఠమును గైకొని చెప్పుచు. “నేను కాంగ్రెసును వదలితి నని వ్యాపన జేసినవార్త లన్నతములు. మీరు నన్ను వెడలగొట్టినను నేను వెడలిపోను. నేను జీవించి యున్నంతవరకు కాంగ్రెసునందు నావిశ్వాసముల కనురూపముగ బని జేయుదును” అని వారికి కాంగ్రెసుపట్ల గల గాఢాభిమానమును విశదము చేసిరి. ఈ సాంత్యసవాక్యములు సభ్యుల హృదయముల నారంభమునందె యాకర్షించినవి. బొంబయి సమావేశము రెండుపక్షములకును రాజీని గలుగజేసి కాంగ్రెసునం దైకమత్యమును గలుగజేయవలయు నను సంకల్పముతో గూడిన విషయమందరకును దెలిసిన విషయము. రాజీని పొందు వరకులకు బాటుపడినవారియందు శ్రీమతి సరోజినీదేవి, జవాహర్‌లాలు నెహ్రూ, పురషోత్తమ దాసుటాండను, సంతానముగారులు మొదలగువారు పేర్కొన దగియున్నారు. ఆరంభమునందు వివిధ రాష్ట్రములవారును దెలిపిన భావములవలనను దేశము రెండుపక్షములచేరిన గోరుచున్న దని విశదమయినది. దేశమునం దలసభావము గలిగినది. దేశమునం దేర్పడిన యసహన విశ్వాసముల నంతరింప జేయవలయు నను సంకల్పము గలిగినది. గయా కలకత్తాల యందు గల పట్టుదలయును నహమహామిక్యమును గనుబడకు. అసహాయోద్యమముపట్లను కలకత్తా గయాలందు వ్యక్తమైన హృదయావేషము బొంబయియందు దుశశమనమును బొందినది. సభ నిర్ణయింపవలసిన సమస్య రాజీయొక్క స్వరూపస్వభావములుగాని రాజీవిషయము గాదు. రాజీభావ మంగీకారమును బొందినది. స్వరూపస్వభావములను నిర్ణయించుట యందు గల సాధకసాధకములు జరిగిన చర్చవలన విడితమైనది.

రాజీవధతులు

స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసు పక్షము నకును సామ్యమును గల భేదమును

దీసివేయుట యసంభవము. కాంగ్రెసుపక్షము శాసనసభా ప్రవేశము మసహాయోద్యమలక్ష్యమును నాశనము చేయునని విశ్వసించుచున్నది. ఈ విశ్వాసమునందు కొంత యుత్పేక్ష యున్నను సత్యముగలదు. సభల యాకర్షణ మందరకు దెలిసిన విషయము. విశుద్ధమైన లక్ష్యమునకు కళంకమును గలుగజేయుట సత్యమని యనుభవము తెలుపుచున్నది. దేశమంతయును విషాదదశయందు మునిగియున్న సమయమునందు లక్ష్యమును మూత్రమే తలపోయుట నిరుపయోగ మనియును కార్యవిధానమును నిర్ణయింపవలయు ననియును దాసుపక్షమువారు వాదించుచున్నారు. కాంగ్రెసునకు దేశమునందు గల పలుకుబడిని, కార్యవిధానమునకు వినియోగింపవలయు నని స్వరాజ్యపక్షము గోరుచున్నది. గయా కాంగ్రెసు దీనిని నిరాకరించి నది. గయాకాంగ్రెసు నిరాకరించిన భావమున బొంబయి సమావేశము నిర్ణయింపవలసి వచ్చినది. రాజీ కుదురుటకు రెండు పక్షములవారును కొంత త్యాగము చేయవలసి యుందురు. శాసనసభా ప్రవేశము విషయమై కాంగ్రెసుపక్షము చూపవలసిన త్యాగము స్వల్పమైనను మూలధర్మమునకు విరుద్ధముగ నున్నది. మూడుపక్షములు రాజీనామాకు గలవు. 1. గయాతీర్మానము నుపసంహరించుట. 2. సభాప్రవేశకాండోళనమునకు ప్రతిఘటనము చూపకుండుట. 3. సభాప్రవేశము నామోదించుట. అఖిలభారత జాతీయోపసంఘమున కీవిషయమునందు గల యధికారమును నిర్ధారణ చేయుట దుర్లభముగ నున్నది. ప్రత్యేక కాంగ్రెసును సమావేశము చేయుటయును స్థిరమైనరాజీని గూర్చుటయును సవ్యమైన మార్గ మైనను ఈవిషయమును స్థాయిసంఘము నిర్ణయింపగలదని దాసుగారు చేసిన తీర్మానము ప్రత్యేక కాంగ్రెసు లక్ష్యమును తొలగించినది. సభ్యులు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు కావలయుననిచేసిన ప్రతిపాదనము సభాదరణమును గాంచు నని నమ్ముటకు సూచన లారంభమునందె యంతరించినవి. గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమును తీసివేయవలయునా, బహిష్కారమును విరమింపవలయునా యను ప్రశ్నలు నిలిచియున్నవి. గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమును నుపసంహరమును జేయుట కధిక సంఖ్యాకుల కంగీకారములేదు. తాత్కాలికముగ సభాబహిష్కారము సంగీకరించుటకు జనుల కభిప్రాయము గలదని ఆరంభమునండియును వ్యవహారములు విశదము చేసినవి. సభ్యులందు 96 మంది యనుకూలముగను 71 మంది ప్రతికూలముగను సమ్మతుల నిచ్చిరి. ఈ తీర్మానముతో రెండుపక్షములవారికిని సాహారము గలుగు నని నమ్ముట కవకాశములు గనుపింపవు. స్వరాజ్యపక్షమున కీరాజీవలన నెంత ప్రయోజనమున్నది యను కాలము తెలుపగలదు. కాని రెండుపక్షముల వారికిని కొంత సంయోగము గలిగినదని యను నుభయపక్షముల వారిప్రవర్తనమును విశదము చేసినది. స్వరాజ్య పక్షమునకు కాంగ్రెసు సహాయము చేసినపుడు బలము స్నేహము గలుగును. కాంగ్రెసు తటస్థభావమును వహించునపుడు స్వరాజ్యపక్షము ప్రస్తుతియు సంతసించినను భావికాలమునం దసంతృప్తిని గలుగజేయవచ్చును. ఈ యసంతృప్తిని తొలగించుటకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు గూడి కార్యవిధానము సంతయును చర్చించి భావిరక్షణమును దేశపరిస్థితుల కనుకూలముగ నిర్ణయించిన యుక్తముగ నుండియుండును. సభ చేసిన

తీర్మానము సంశయములకు గారణంబుగ నున్నది. వ్యక్తు లీసందర్భమునను చేయవలసిన విధానమునకు మితిమేరలను నిర్ణయించుట దుర్లభముగ నున్నది. ఈసంశయభావమే శ్రీయుత రాజగోపాలాచార్యులు గారు మొదలగువారు రాజీనామా నిచ్చుటకు గారణమైనది. ఈతీర్మానము వ్యక్తుల స్వాతంత్ర్యము నెంతవరకు తగ్గించినదియును ఎంతవరకు కాంగ్రెసుపక్షమునుబంధించినదియును కాలము విశదము చేయగలదు. సభ చేసినతీర్మానము వ్యక్తులస్వేచ్ఛనుకాంగ్రెసు పక్షపుస్వేచ్ఛను నియమించుచున్నది. కాంగ్రెసు గౌరవమును గాపాడదలచినవారు కాంగ్రెసు కమిటీ తీర్మానము నుల్లంఘించుచు శాసనసభా బహిష్కారమును బోధించుట యధర్మము. కాంగ్రెసుపక్షము వారు, ఈ తీర్మానము వారి విశ్వాసాభిప్రాయమునకు విరుద్ధమైనను వానిని బాలించుట ధర్మము. ప్రత్యేకముగ నెకపక్షము నేర్పాటుచేయుట గాని చేయుటకు యత్నించుట గాని యనుచితము. వ్యక్తులును సీనియరుమును పాటించుట తేమమునకునుసంక్షోభమునకునుసాధనముగాగలదు. అసహాయోద్యమమును నిష్ప్రదేవతనుగ బూజించెదవారు నయితమును సద్భావముతో సిద్ధర్థము నారాధింపవలసి యుందురు.

స్వరాజ్యపక్షము

స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసునం దొక పక్షముగ సంగీకరింపబడినది. ఆపక్షము శాసనసభా ప్రవేశమును కాంక్షించుచున్నను కాంగ్రెసునందు జేరగలిగినది. ఈ యంగీకారము మసహాయోద్యమ స్వరూపమును సామాన్యదృష్టినుండి మార్చినది. గతించిన రెండేండ్లనుండియును కాంగ్రెసునిర్మించిన దీక్షావరణము మారివది. కాంగ్రెసు సభయందు నూతన పరిస్థితు లేర్పడ నున్నవి. స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసుపక్ష మవలంబించిన యసహాయోద్యమమునకు క్రొత్తవ్యాఖ్యానము చేసినది. ఆ వ్యాఖ్యానమును గొంతవరకు సమన్వయము చేయవలసిన విధానమును స్వరాజ్యపక్షము చూపినది. నాగపురము పతాకము సందర్భమునకు రాజగోపాలాచార్యులుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమునకు స్వరాజ్యపక్షము హృదయపూర్వక మైన యామోదము నొసంగినది. అధికారసభ్యుల యెన్నికల యందును స్వరాజ్యపక్షము సంపూర్ణామోదమును జూపినది. ఇది రెండుపక్షములు గలిసి పనిజేయుటకు శుభసూచనముగ నున్నది. స్వరాజ్యపక్షమునకు గలిగిన విజయము వారిభాగ్యతను వృద్ధిచేయుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమునందును నితర సాధనములందును స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసు పక్షమునకు దోడ్పడవలసిన భారము స్థిరపడినది. రెండుపక్షములవారును నిందలతోను నారోపణలతోను ఖండన మండనములతోను కాలహరణము చేయకను కలిసి పనిజేయుట కవకాశము గలిగినది. కాకినాడ కాంగ్రెసుసమయమునకు స్వరాజ్యపక్షము కాంగ్రెసునం దైక్యము నొందినను విచిత్రముగను పింపదు. ఉభయపక్షములవారును శాంతిని బూని సహనమును గలిగి రాగల నాలుగుమాసములందును వ్యవహరించిన యెడలను కాంగ్రెసు పక్షమువారు చూపిన సహనమునకును త్యాగమునకును మహాఫలము గలుగగలదు. బొంబయి సమావేశము దుస్సహమైన స్థితిని తొలగించి దేశమును నాపద్ధతనుండి యుద్ధరించినది. ఈ యుద్ధరణమునకు దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారును హృదయపూర్వకముగ దోడ్పడి వారి యవ్యాజ్యమైన దేశభక్తిని విశదము చేసిరి.

కాంగ్రెసుకమిటీ తీర్మానము: క్రొత్త వర్కింగు కమిటీవారి హెచ్చరిక

అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘసభలో గావించబడిన సస్పెన్షను తీర్మానమునకు ఫలిత మేమియో, కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీవారు తమ ప్రకటనమునందు తెలుపబడిరి. తీర్మానోద్దేశమును గ్రహించుటకు, దీని నిఁచుక యికించుట యవసరము. రాజీనామాము గయా కాంగ్రెసు సభలో గావించిన శాసనసభా ఒహిష్కారతీర్మానమునందలి మూలసూత్రమును భంగపరుపదనియు, ఎన్నికలను బహిష్కరింపవలయు నను కాంగ్రెసు మాండేలు అటులనే నిలిచియున్న దనియు, వర్కింగు కమిటీవారు దెలుపుచున్నారు. అందుచే గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమునందు విశ్వాసము గలవా రెల్లరును శాసనసభల ఎన్నికలను ఒహిష్కరించుట ధర్మము. కాని, శాసనసభాఒహిష్కారము విషయమై దేశమున ప్రచారము నలువగూడదని మాత్రము, ఈ తీర్మానము కాంగ్రెసుకమిటీవారిని గోరుచున్నది. శాసనసభలకు బోవలయు నని స్వరాజ్యకమిటీవారును, శాసనసభలను ఒహిష్కరింపవలయు నని కాంగ్రెసుకమిటీవారును దేశములో బోధింప మొదటిడుచో, ఉభయలమధ్య సంఘర్షణ గలుగుననియు, అగ్రహము పెరుగుననియు, అట్టిదుస్థితిని నివారించుటకు ప్రచారములు మానివేయవలయుననియు, తీర్మానము బోధించుచున్నటుల వర్కింగు కమిటీవారు సూచించిరి. ఈ విషయమున దక్కతమకును, రాజీనామా నిచ్చిన వర్కింగు కమిటీవారికిని అభిప్రాయమునం దెట్టి భేదము లేదని, క్రొత్త వర్కింగు కమిటీవారు వెలిబుచ్చుచున్నారు. క్రొత్త వర్కింగు కమిటీవారు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించి, పేర్కొనెదరు గాక! కొరమాలిన శాసనసభావివాదమునకన్నను, దేశదృష్టి నిష్ఠ దరికట్టునది, నాగపురపు సత్యాగ్రహందోళనము. దేశకారమును రక్షించుటకు, నాగపురపు జబ్బులుపుంపు దేశభక్తులు సమకట్టి యున్నారు. పెక్కుమంది అరెస్టునకు లోనయిరి. వీరికి దేశమంతయు సహాయము జేయవలయు నని, కాంగ్రెసు కమిటీ తీర్మానము గోరుచున్నది. అరెస్టులు లెక్కకు మిక్కిలి యైన, అకాలీలను బాధించినటుల వాలంటీరులను బాధింపవచ్చును. అప్పుడు మరల విషమస్థితి జనించును. కాని, దేశకారముకొరకు, భక్తు లెట్టి కష్టముల నయినను భరించుటకు సంసిద్ధు లగుదురని, సమ్మతవచ్చును. నాగపురపు సత్యాగ్రహము, దేశమున నూతనసంఘటనము గలుగ జేయుచున్నది. ఈ యుద్ధమము జయప్రదముగ ముగియనటుల జూచుట, వర్కింగుకమిటీవారి ధర్మ మగుచున్నది. తిలకుస్వరాజ్యనిధియు, విచ్చికిభటులును త్వరలో పూర్తియగునటులను, నిర్మాణకార్యక్రమము పంజాబు మెయిలు వేగముతో జరుగునటులను జూడవలసిన మహత్తరభారమును వర్కింగుకమిటీవారు వహించెదరు. నిర్మాణకార్యక్రమముయొక్కయు అందు ముఖ్యముగ కర్తవ్యముయొక్కయు ప్రాముఖ్యమును గూర్చి, నిట వివరింపబనిలేదు. హిందూదేశపు అధికదృష్టిని దొలగినగాని, స్వరాజ్యము సుస్థిరముగ నెలకొననేరదు. ఈ మార్గమును విడలి, తిరుగుబెట్టుకుల పంకకు బోవుట, నేల విడిచి సాముచేయుట యగును. కర్తరు నిర్మాణము విషయమై అసన్యచింతతో పాలుబడినగాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగ నేరదు. అ హింస యొక్కయు జాతీయసంయోగము యొక్కయు ముఖ్య వశ్యతలను గ్రహించి, వానిని కాపాడుట కెట్టి త్యాగమునయినను నలుపుట

ధర్మము. ఇంతటి మహత్తరకార్యమును నిర్వహించుట, చాలకష్టమనటకు సందియములేదు. అయినను కార్యనిర్వాహకసంఘమువారు దృఢచిత్తముతో నీ పనిని చేకట్టవలయును. ఈ పని కొనసాగుచున్న యెడల, శాసనసభల ఎన్నికల గడవిడ ప్రజాదృష్టి నరకట్టజాలదు. వర్కింగు కమిటీవారి సంకల్పము నెరవేరు గాక!

శాసనసభ్యులరాజీనామా: నాయకునిధర్మము
శాసనసభ్యులు కొందరు రాజీనామానిచ్చుట వలన, శేషగిరి ఆయ్యరుగారిలో గూడ కొంత కదలిక గలిగినది. రాజీనామాయందు తమకు నమ్మకము లేకున్నను, తమ పక్షములో అధికసంఖ్యాకులు గోరుచో, తాము గూడ రాజీనామానిచ్చెదమని ఆయ్యరుగారు వ్రాసిరి. గిన్నాలాగారిండుకు బహుశాశ్చర్యము, శేషగిరి ఆయ్యరుగారిని మందలించిరి. నాయకుడు తన ఆనుచరులను నడపుటకు మారుగ, అనుచరులు చెప్పినవిధమున నడచుట భావ్యముగాదని గిన్నాలాగారి యుద్దేశము. నాయకుని ధర్మము గూర్చి, వీరికి విచిత్రాభిప్రాయము గలదని తోచును. నాయకుడు అనుచరుల యభిప్రాయమును గనుగొని, దానిని తన పక్షమునకు మార్చుకొన బ్రయత్నింపవచ్చును. కాని, ఆనుచరుల యుద్దేశము మారునపుడు, నాయకుడయినను దాని ననుసరించుట భావ్యముగాని, అతిక్రమించుట భావ్యము గానేరదు. నాయకుడు నిరంకుశాధికారి యని తలచుట పొరబాటు. నాయకుడు అనుచరులను నడిపించుటకు సత్వమో, అనుచరులు నాయకుని నడిపించుటయు అటులనే సత్వము. గిన్నాలాగారికి రాజీనామాయందు సమ్మతము లేక బోగా, ప్రతిష్ఠంబలయం దంతకన్న సమ్మతము లేదు. గోఖలేహాలులో జరిగిన ఒహిరంగసభలో, రాజీనామా కంగీకరింపకున్నను, జులై సెషనులో ప్రతిష్ఠంబనల గావించవలయు నని రంగాచార్యులు ప్రభృతు లంగీకరించిరి. కాని ఇది పనికి రాదని గిన్నాలాగారి యుద్దేశము. రాబోవు సభలో ద్వీపాంతరవాసశిక్షను రద్దుజేయవలయు నను తీర్మానము ఉపపాదింపబడునట ఇట్టి యుపయోగకరమగు తీర్మానమును ప్రతిఘటించుట, దోషమని వీరు దెలుపుచున్నారు. చెడ్డ ఏర్పాటులతోపాటు, మంచి ఏర్పాటులను ప్రతిఘటించుటకు మనస్సాక్షిదనుటకు గిన్నాలాగారి ప్రతిపాదనమే నిదర్శనము. రాబోవు సామాజ్యశాసనసభలో, ప్రతిష్ఠంబనల గావించు నుద్దేశము సాగిరాదని, సూచనలు దెలుపకనే దెలుపుచున్నది.

బ్రాహ్మణేతర పక్షములు
ఉదకమండలమునుండి అస్సాసియే పెనుపెనుపె వారు పంపిన తంతివార్తబట్టి బ్రాహ్మణేతరులలో రెండుపక్షములు గలవనియు, రాబోవు శాసనసభలో అధికారమునం దున్న బ్రాహ్మణేతరపక్షము వారికి రెండవ బ్రాహ్మణేతర పక్షమువారు ప్రాతికూల్యము వహించెద రనియు, కాలక్రమమున మంత్రపక్షమువారును ప్రతికూలపక్షమువారును బయల్పడుదురనియు, వీరు పక్షపద్ధతులపై తమపనులను నిర్వహించెదరనియు, దెలియగలను. జప్తిసుప్రతిక, నాయకులకును అనుచరులకును ప్రీతివిధేయములు గలవని, నిన్నటిదినము లంగీకరించినది. నాయకులు అప్పుడప్పుడు తమ బాధ్యతను వదిలి స్వలాభముకొరకు తమ పలుకుబడి నుపయోగించి అనుచరుల స్వతంత్రాభిలాషలను అణగదొక్కుచున్నట్లు ఈ పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఇట్టి దుస్థితిని తొలగించుటకు ప్రత్యేక బ్రాహ్మణేతరసమా

వేశము గూర్చునయు ననియు, దీని కొక కాకాస్తి ట్యూషనును ఏర్పరుపవలయు ననియు, ఇంతవరకు బ్రాహ్మణేతర కార్యక్రమ మొకటి బయల్పడెదలేదనియు, బ్రాహ్మణేతర ప్రచారకు లెటు చేయవలయునో వాటికింతవరకు దెలుపలేదనియు, ప్రస్తుత సందర్భముయందు నచిలిక లేకుండ జేయుట యవసరమనియు, జప్తిసుప్రతిక హెచ్చరించుచున్నది. ఈ హెచ్చరిక ఎంతవరకు కొనసాగునో చూడవలయును.

దేశబంధుదాసు ఆగమనము

మద్రాసు పౌరుల స్వాగతము
కాంగ్రెసు నాయకులలో నొకడన, స్వరాజ్యకమిటీ కధ్యక్షుడను నగు శ్రీయుత చిత్తరంజనదాసుగారు, ఆసాము నాయకు డగు ఘోషనుగారితో గూడ కేటియండియము 7-80 గంటలకు బాంబాయి మెయిలు లో మద్రాసు చేరిరి. ప్రత్యేక కేడుకోలు నంగీరించిరై త్వరితగతున నేడు బాంబాయి మెయిలు మొదటిపాటుభారముకర్తవీ అనుటచేసిరి. దానుగారిని జూదటకు స్టేషనుకు ఆకేటలు వచ్చియుండిరి. కిలాఫతు కలంటియరులు వి. ఎల్. కాశ్మీగారి యాజమాన్యమున ప్రత్యేక ముగ కేటియండియ దిశమున కాంగ్రెసు పతాకము లోగూడ స్టేషనుకు వచ్చుటయే గాక బారుజుడిరి నిలుచుకొని ఏర్పాటులు చక్కగా నుండు నటుల తోడ్పడిరి. స్టేషనుకు మద్రాసు అంధ, తిమిర, కాంగ్రెసు సంఘముల యొక్కయు, అంధ, తిమిర, స్వరాజ్యపక్షముల యొక్కయు కార్యనిర్వాహకులు కొందరు వచ్చి సన్మానమునందు అధికారముతో పాల్గొని, స్టేషనుకు మెయిలు వచ్చియు రాక తూర్పుమే ప్రజలు "మహాత్మా గాంధీ కి జై దేశబంధుదాసు కి - జయ" అల్లాహ్ ఆకృష్టము అను కేకలు జైచిరి. పాటుభారముకర్త కలంటియరులును, రైల్వేపోలీసులును, కిలోపలీసులును ప్రజలను బారముగ నిలువ చెట్టినను ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా నుండినందున, నాయకులు రైలుబండినండి దిగుట కొకరి యలఁవయ్యెను. రైలులోని యిరిర బాటసారులందరు దిగిపోయిన పిమ్మట, శ్రీయుత వి. రంగస్వామి ఆయ్యంగారు, శేకటరంగం నాయకుగారు, శేషరపు రామదాసుగారు, వి. ఎల్. కాశ్మీగారు, మరి కొందరు దానుగారిని వైష్ణమాలంకృతుల గావించిరి వారికి శ్రద్ధానులు మాలలుగూడ జేయబడిన. స్టేషను వెలుపల కాచుకొనియుండిన రెండు రైల్వేగజ్జముల బండియందు దానుగారును పోకనుగారును కేక్కిరి. వారికెదురుగ నేరేబండిలో శ్రీయుత వి. రంగస్వామి ఆయ్యంగారును, టి. అదివారాయణ శెట్టిగారును కూర్చుండిరి. వలంటియరు లిరువురు చెయ్యి కత్తి న జాతీయ పతాకములను ఒట్టుకొని నిలుచుండిరి. స్టేషనులో బండియోగినిది మొదలు బ్యాండు వాయింక బడుచుండుటచే, ప్రజల సన్మానమున కియ్యక విధమున శోభను కలిగించెను. నాయకులబండి వెయిమెటు చింతాద్రిపేటకుంజెన కేటియరు రస్తా, మాంటూరోడ్డు, మోజోరోడ్డు ఎల్లియటూరోడ్డుమీదుగఁగిలకు భవనము నకునడచెను "తిలకుభవనము" హిందూత్వకా సుపాద కలకు శ్రీయుత ఎస్ కమారంగయ్యంగారి స్వగృహము తిలకు భవనము చేరునప్పటికి 10 గంటలయ్యెను. అక్కడ శ్రీయుత కమారంగయ్యంగారు ఇంకను అనారోగ్యముగనే యున్నందున, ప్రభుత్వమున వారి బహుదను, అన్నమహుదను, స్వాగత కర్పించి లోనికి గొంపోయిరి. దానుగారు మద్రాసులో నుండే దినాలుగు దినములు తిలకు భవనమునందే బసచేయుదురు.

ఈదిగము మద్రాసు తిమిర స్వరాజ్యపక్షము వారి కధలు జరుగున. శ్రీయుత దానుగారి సాంకాలము 5-30 గంటలకు తిరుణ్ణి క్కేటియమైత్రీభాగమున మద్రాసు సంఘములు కొన్నిసన్మాన మొసగును. ఆసందర్భమున వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు తమ స్వరాజ్యపక్షముయొక్క ఆదర్శములు వివరించెదరు.

తిరుమూరు చచ్చివివాదము
కొచ్చిను, మే 28:- తిరుమూరు చచ్చివివాదము సంజగ్గునన క్రైస్తవపక్షముల రెంటిలో శేషమువారు చచ్చిలో ప్రవేశించగా దనియు, ప్రభాకాంతి కిది యావత్తేక జునియు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

పైవర్తనలలో పైనివలన వచ్చుట అగణన ప్రాంతము వాగు
పైవర్తనలలో దివరు మల్కా ఈ గాగు రెలియేషన్.

అభయశాసనము

కార్మిక లిబరలు సభ్యుల ఆక్షేపణ

లండన్, మే 28:— అభయశాసనములను ప్రవాసీతులకు పరిహారము గావించుట వీలగునని బిల్లును గూర్చి గౌరవనీయులైన సభ్యులు ప్రశ్నించినది. తమరీతిగా ప్రవాసమున కంపుట చేసి కలిగిన సభ్యులను కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చుట కంగీకరించెదరనిరి. ఈ విషయములలో తగవు వచ్చిన నిష్పాత్తిక వ్యాయములకి తెలియజేయవలెననిరి.

ఇంగ్లాండులో సురక్షితముగా ప్రవేశపెట్టు ఆర్థిక సహకారము చేయు నిబంధనలను గూర్చి యోచించుటకు చిన్న ఉపసంఘము నొకదానిని స్థాపించుచు నొకరిని అధ్యక్షునిగా చేసి నియమించుటకు ప్రభుత్వమువారు సన్నద్ధులైరి.

తాను చేసిన నిరీక్షలను తానే బాధ్యుడనని దేలియబోలి బ్రిటిష్ గౌరవనీయులను అంగీకరించిరి. తమకు తగిన ప్రకారము చేసిన ఇతరుల కెట్టి ప్రమాదము రాదనిరి. ఆభారము అంతను తానే భరించెదననిరి. అట్లు జరలను నిందించి తనను ఎవరును సమర్థించునాడదని సభ్యులు వారిని గోరిరి. తానును ప్రీ ట్టు ప్రభుత్వమువారును అట్లు చేయుట ఆర్థిక సహకారమును తలంచుటచేతను ఇంగ్లాండులో తిరుగుబాటు పుట్టినవారికి సహాయమునర్పించుట ఇంగ్లాండులో ఉత్పదవకర మగు కుట్రగలదని నమ్ముచుచేతను, అమెరికా, జర్మనీ ప్రభుత్వములనుండి విరుగు విప్లవకారులకు ఆయుధములను గట్టుచేయునట్లు చేతను బ్రిటన్ లోనూడ దార్జ్వముగ ప్రవర్తించుటకు సంసిద్ధులై యున్నారని తెలియుటచే తాట్లు చేయక తప్పింది గాదనిరి. తాట్లుచేయుటచేతనే ఏమియు రిక్తపాతము లేకుండపోయెననిరి. తరువాత బ్రిటిష్ గౌరవనీయులను గూర్చి పోయి. ఏమిట సభ్యులు అయిన చర్యను చర్చించుటకు పూనుకొనిరి.

బ్రిటిష్ గౌరవనీయుల నిందాశోపణలచే ప్రవాసీతులకు జేయబడిన వారిని మరల అరెస్టుచేసి విచారింపటలలో అన్యాయము కలుగుననియు అభయశాసనమును త్రోసివేయవలెననియు రాంసే మెగ్డొల్లు గారు తీర్మానమును సుపాదించిరి.

లాయిడ్ జార్జ్ గారు

బ్రిటిష్ గౌరవనీయుల చర్యను దీసికొనుటకు తగిన శాసనములు గలవని నమ్మితి ననియు కాని బ్రిటిష్ పౌరులను దోషినియనుటకు ప్రవాసమున కంపుట శాస్త్రపుంతుల దొక్కిరిసిరి. ప్రభుత్వమువారు పరిహారము నిచ్చెదమన్న ఏర్పాటును ఖండించిరి. తాము అన్యాయముగ ప్రవర్తించితి మని ఒప్పుకొని తుర్కాదగ కేంద్రమునకులవలె ప్రవాసీతులకు సభ్యుల నీయవలెననియు లేనిచో శాసనములకు ప్రతికూలముగ నుండెదననియు తెలియజేసిరి.

లాయిడ్ జార్జ్ గారు యభిప్రాయమునే ప్రభుత్వము వారంగీకరించెదరని రాబర్టుసీనిస్ ప్రభువు తెలియజేసెను.

లండన్ సారి బిల్లును, 297 అనుకూలముగను, 148 గ్యుర ప్రతికూలముగను ఆదరించిరి.

రివిస్ట్యూంట్ లో సామ్యును ఫ్రెంచి సైనికులు వశపరచుకొనుటచే ప్రయత్నము బ్యాంకుల మూయబడుచున్నది. వారి దగ్గర ప్రజలుగోరు రొఖన దిచ్చుటకు సామ్యులేదు. కట్టుబడిన సామ్యులలో చాలాభాగము గనుల పనిచాడ్ర జీతము నిచ్చుట కేర్పాటు చేయబడినది. వేతనములను గనుల పనిచాడ్ర కీయకున్న ప్రమాదము వాటిల్లుననియు క్రొత్తగ కష్టములయే బ్యాంకు నోట్లను మరల కట్టుకుపోరిని అభయము నీయవలెననియు లేనిచో ఎస్సెనుకు ఇక వేమారము సామ్యును గొని తెచ్చుట మానేదననియు ప్రయత్నము బ్యాంకు మేనేజరులు పరాను అధికారులకు తెలియజేసిరి.

భారత దేశము

మద్యపాన నిషేధము

లండన్, మే 28:— అంగ్లో ఇండియన్ మద్యపాన నిషేధ సంఘమువారి ఎదుట నుకన్యసించుచు శ్రీనివాసరాస్త్రి గారిట్లు నుడివిరి:—మద్యపానమునుగూర్చి భారతీయులు భిన్నాభిప్రాయముతో నున్నారు. దానిని అంగ్లో దేశమున మిత్ర పానముగ నెంచుచున్నారు. భారతదేశములో సంపూర్ణ నిషేధముగ నాయుచున్నాను. త్వరలోనే ఇది విజయము గాంచగలదు. అసహ్యమద్యమును రాజీయజీవనమును కోల్పోయిన పక్ష మద్యపాన నిషేధ సమన్వయకమిషన్ గుర్తుది.

బెల్జియనులు - నష్టపరిహారములు

బ్రాస్, మే 28:— 2000000000 పౌనులను, జర్మను పరిశ్రమలలో మిత్రమండలి పాల్గొనుటచే వచ్చు ఫలితములలో మాటికి 25 నూని ఇయ్యకలెననియు బెల్జియనులు ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి.

జర్మనీలో విస్తారము కంపెనీల సేర్పరచి అందులో మిత్ర మండలివారు పాల్గొని ఉత్పత్తిని, విక్రయమును పరిశీలించి ఏర్పాటు జేసెదరు. ఈ యావకముగ పై మొత్తమును రాబట్టవలెనని.

క్రీస్టేటు ప్రభుత్వమువారు 1870 లో ప్రారంభించిన భూమినికొను ఏర్పాటును పూర్తిచేయుటకు 25000000 పౌనులు కావలయునని తెలియుచున్నది.

తుర్కి పోలండు, యునైటెడ్ స్టేట్సు వాడు తమ ఒడంబడికలను సవరణ చేసికొనుటకు ప్రారంభించుచున్నాడు.

ఇంగ్లాండు - రషియా

రషియాను రాయబారులను మరలి రమ్మనుట

లండన్, మే 28:— కర్జ్ క్రేసికా గార్డు ప్రస్తావించుచున్నారనియు ఏమి జెప్పబడును ఇంతలో పిలువబడిన కామన్వెల్త్ లో రావాల్సి వచ్చియు గాదు తెలియజేసిరి. అవగని స్టాక్ ఎక్స్ చియా కేకములనుండి రషియాను రాయబారులను మరల రులి రమ్మనుమాట నిజమేనా యనియు, పరిష్కారము శాలక్యము చేయుటకు దానిని మిషన్ గొనుచున్నారమను మాట నిజమేనా యనియు కెన్వర్తి గారు అడిగిరి.

కొద్దికోజులలో కంగరు లన్నిటిని తెలియజేసెద నని మాక్స్ గారునిరి.

రషియాను ప్రత్యుత్తరము ఒక సోనియటు ప్రచారము ఈ తప్ప తక్కినవానియందు తృప్తికరముగ నున్నదని (టిటి) ముత్రివర్తమువారు తలచిరి. ఏరు త్వరలోనే రషియానులకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెదరు.

బ్రిటిష్ ఇనుపదారి పనిచాడ్రు తమ వేతనములను తగ్గించుటకు ఒత్తుకొనుటలేదు.

ప్రకృతమైన బందరు మూమిడిపండ్లు జపాంగీరు, ఇమాముతగండు, నానాకుపండు బజారులో నన్న భరిత్రకారము కష్టముచేయుచును. కలయువారు అద్యాన్సుతో అర్థకు పంపవలెను.

చె. వెం. నరసింహారావు ఖాదీనిలయము. (775) మచిలీకట్టము, కృష్ణా జిల్లా

ఒక కన్నపు దొంగను

నమ్మవచ్చును

ఒక బజారు కప్పతాళమును మాత్రము నమ్మవచ్చు, మిరిచ్చుకామునైన భరతు ఒక వాదీనీ కప్పతాళము వచ్చును. అలమరాలు, రణపులు, యువ పెట్టెలు, టుంకలు మొదలగు వాటికి తగినది. క్యాటలాగునకు భరతు వ్రాయుడు. VARSHNEY METAL WORKS, ALIGARH

బెజవాడ మైలవరంహాల్ లో ఒక అటమూర్రమే శుక్రవారము 1-6-23

శ్రీ రామవిలాససభ: తెనాలి

ప్రతాపరుద్రీయము

తాత్రి గం 9-30 అకు ప్రారంభము యంగంధరుడు:— బ్ర. చాక్లర్ గోవిందరావు, సుబ్బారావుగారు, యల్. యమ్. యస్.

ప్రతాపరుద్రుడు, పేరిగాడు:— బ్ర. పెద్దిబాట్ల వెంకటాచలరావుగారు, బి. యె. బి. యల్, ప్రొక్కెట్ల కళిం.

కట్టు:— 2-8-0, 1-8-0, 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0 శ్రీలక్ష్మ:— 0-0-0, 0-4-0

జె. - బొబ్బరావు, ఆనం మేనేజర్

నా తా వ రణ సి థి

1923-సం॥ మే నెల 30-వ తేది బుధవారము

దీర్ఘముఖ్య సంగతులు	గత 24 గంటలలో అత్యధికముగ	గత 24 గంటలలో అత్యల్పముగ	గత 24 గంటలలో మధ్యము	ఏప్రిల్ 1-వ తేదినుండి మధ్యము	ఏప్రిల్ 1-వ తేదినుండి కామయముగ
గోపాలపురం	69.0	81.0	...	0.55	3.17
కోకాపుట్	97.7	71.8	...	8.87	0.37
విశాఖపట్నము	91.5	84.0	...	2.82	0.20
కాకినాడ	105.7	85.4	...	0.60	1.42
మచిలీపట్నము	102.6	84.2	...	0.14	1.77
గుంటూరు	109.6	88.5	...	1.54	1.41
కర్నూలు	105.1	81.9	...	2.50	0.98
బళ్లారి	104.7	78.1	...	2.17	0.47
అనంతపురం	105.8	81.1	...	1.42	1.28
కడప	109.2	87.4	...	0.42	1.51
నెల్లూరు	106.9	83.1	...	0.27	0.89
మద్రాసు	96.2	81.4	...	0.08	1.52
కడలూరు	96.8	80.2	...	0	1.81
తెల్లూరు	105.6	80.0	...	0.77	2.41
సేలము	98.9	72.7	...	6.31	0.97
కోయంబత్తూరు	98.2	71.8	0.14	2.44	1.29
తిరుచనాపల్లి	108.2	77.4	...	1.24	8.57
నాగపట్నము	96.7	80.8	...	0.18	1.97
పురుకోట	102.5	79.1	...	0.57	8.21
మధుర	100.2	78.9	...	1.81	8.58
పాంబన్	92.1	79.2	...	0	2.48
తిరునల్వేలి	...	...	...	2.14	1.89
తిరువేంగడము	85.6	79.6	0.04	1.78	10.69
కొచ్చిన్	88.8	77.1	0.87	6.80	94.6
కాళికట్టు	91.2	79.5	...	2.81	9.02
మంగళూరు	92.8	72.5	0.08	8.22	8.69
తెంగునూరు	91.8	81.0	0.24	6.79	1.29
చాన్నావ్	91.4	67.5	0.08	4.20	2.87
మేరకార	82.6	62.5	1.49	7.58	0.89
తెయూరు	108.8	80.7	...	1.07	0.64
మైరాసాబాద్	107.8	84.0	...	0.97	1.02
కాల్ వార్	92.8	81.6	...	02.6	8.04
రత్నగిరి	89.9	80.8	...	0	1.18
బొంబాయి	91.8	82.2	...	0.02	0.70
మోలాపూరు	111.2	88.5	...	0.81	1.09
కోడెకనార్	69.4	5.61	0.06	11.29	1.26
ఉదకమండలము	72.5	50.5	0.61	8.57	0.55

సర్కారులలో దక్షిణమున ఆకము నిర్మలముగ నున్నది. ఉత్తరమున మజ్జుగ నున్నది. గుంటూరులో కగటి కడిమి 5.4 డిగ్రీలును, కోరాపుట్లు, కాకినాడలో 4 డిగ్రీలును మామూలు ప్రయాణముకంటె హెచ్చుగనున్నది. విశాఖపట్నములో రాత్రికడిమి 3.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్ లో ఆకము నిర్మలముగనే యున్నది. కగటి కడిమి 4.2 4.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడలూరు, అనంతపురంలో రాత్రికడిమి 4.9 5.7 డిగ్రీలు ఎక్కువగ నున్నది.

కర్నాటకము కడలూరులో మజ్జుగ గాఢముగనున్నది తక్కినవోట్ల నిర్మలముగనేయున్నది. నెల్లూరులో కగటికడిమి 2.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మద్రాసులో 3.7 డిగ్రీలు తక్కువ.

హైదరాబాదులో ఆకము కొంచెము మేఘావృతంబై యున్నది. కగటికడిమి 5.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ. హైదరాబాదు లోను రాయచూరులోను రాత్రికడిమి 3.9, 2.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ స్థానికవినుటలు తుపాను అందరచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు, సామూరు

కాతావరణ కాశ్రుక్షాదు

డిఫెండ్ రిజేట్లు

మంగళాశీతావర్తక సమయమువారు డిఫెండ్ రిజేట్లు ఏకేకమున విధింపబడుటలేదనియు ఇండియాదేశమున డిఫెండ్ రిజేట్లు విధించుచో వర్తకములకు వచ్చుముగనుననియు అందుచే శేషగిరి అయ్యరుగారి బిల్లు కామోదించుననియు తీర్మానించిరి.

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

శ్రీమంత్. సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు

ఈ సభ్యత్వము కాసనసభల ఎన్నికలు జరుగును కాన నా ఎన్నికలలో ఎవరును ఎన్నుకొనబడకుండుటకే గయ్యా కాంగ్రెసులో బహిష్కరణ తీర్మాన ముమోదించబడెను. ఇప్పుడు బొంబాయిలో స్థాయిసంఘసభలో గమధాన తీర్మాన ముమోదించబడుటకే గయ్యా తీర్మానము తీసివలక రద్దుపడి పోవుచున్నది. ఆ తీర్మానమును అమలు జరుపుటకు వీలులేకుండ చేసి ఆ తీర్మానమును చెట్టు చేడకకుండు ననివలెను చెప్పబడి వట్టి బూటకము. భర్తాధర్మ అవినాశకమున తప్పక యీ కాంగ్రెసు తీర్మానమును బొంబాయి స్థాయిసంఘ తీర్మానమును రెండును ఏకకాలమున నమలులో నుండవలెను. స్థాయిసంఘ తీర్మానమును చేసియు లామోదించినవో మరల దీక్షంబునలో మహాసభ జరుగునరకు గాని అటుపిమ్మట మరొకరి కాలము గూడ జరుగునరకు గాని చేసియులు జరుపవలసిన కార్యవిధానము - స్వరాజ్యపక్షమువారు యిండియా ప్రభుత్వ సామ్రాజ్య చట్టమునకు చేసిన సవరణల వారించించుట తప్ప - మరేది యును కనడదు. స్వరాజ్యపక్షమువారు గొక మెట్టు తలవార వొకమెట్టుగా చేసియులను అధోగతికే కొనిపోవుచున్నారు. ఈ అధోగమన మెచటనో ఆకకతప్పదు.

స్థాయిసంఘమునూ రామోదించిన గమధాన తీర్మానమును చేసియులు తిరస్కరించి గయ్యా తీర్మానము పట్లనే విధేయతను చూపించవలెను.

కొన్ని రాష్ట్రములలో ప్రత్యేకములగు సందర్భముల వలన కాసనసభల ఎన్నికలను బహిష్కరించుట సాధ్యపడదని నే నెరుగుదును గాని చేతమునం దన్ని రాష్ట్రములలోను ఎన్నికలను బహిష్కరించుట గుర్తి ప్రచారము జరుగగూడదను వాదమునకు నేను గమ్యంతింజాల నని రాజగోపాలాచారిగారు ప్రతికట ప్రాసిరి. (అ. ప్రెసు)

బర్మావారి అభిప్రాయములు

బర్మా జాతీయవాదులలో కాసన సభలకు వెళ్లవలె ననువారు స్థాయిసంఘ తీర్మానమున కామోదమును తెలిపిరి. బర్మా అబ్దుల్ హక్, సును, న్యూబర్మా, మున్నగు ప్రతికట గూడ గమధాన తీర్మానము నామోదించెను. బర్మారాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము బర్మావారి ప్రతిఙ్గసభగారు గాన ఆసంఘము వారి తీర్మానము ప్రమాణము కాదని న్యూబర్మా ప్రతిక ప్రాసిరి.

రికరెండు ఉత్తమాగారి అభిప్రాయము వ్యక్తి అభిప్రాయ మేగాని బర్మావారి అభిప్రాయము కావలదు. చేతమున ప్రచారమును విరమించుకొండ కాసనసభలోగూడ ప్రచారమును జరుపుట కవకాశము కలదు. బర్మాలో జాతీయవాదులు కాసనసభలో నేకీభవించి ప్రతిఙ్గించుటచే దొరతనమువారు ప్రజల కొరకలను పెంచుకొనుటకైరి. వారు కాసనసభలను బహిష్కరించినవో ఆ సమస్యములను దొరతనమువారు చేసియుండరు. ఆని బర్మా కాసనసభలో జాతీయవాదుల నాయకులగు మాంగు పూగారు నడిపిరి.

ఇండియాలోని ఆసహాయవాదులలో కలెనే జాతీయ వాదులలో గూడ బహిష్కరణకు కూలరు కాసన సభాను కూలరు ప్రయత్నములకు నిరోధములను కలిగించుకొండిన చాల వాగుండెడిది అనుకులురును గూడ స్వరాజ్యమునే కోరుచున్నారు. ఉత్తమాగారి అభిప్రాయమును బర్మా వారిలో హెచ్చుచుండి ఆమోదించరు అని బర్మా కాసనసభ ఉపాధ్యక్షుడు బాపేగారు నడిపిరి.

బర్మావారు కాసనసభలలో పనిచేయుట కవకాశము నిచ్చి పరిక్షించుచున్నార గాన వచ్చడే ఉత్తమాగారిలుల తెలుసుగుడదు అని వామను (యిండియెండ్లెంట్) గారు తెలిపిరి.

ఆసహాయద్యమ విధానమును పూర్తిగా సాగింపజాల నపుడు కాసనసభలకు వెళ్లి ప్రయత్నించుట మంచి పనియగును. కాసనసభల ఎన్నికలకు నిలుచుటలో భారతీయులందరు నేకీభవించినవో స్వరాజ్యసంపాదనము కడుగులభ మగును. బర్మాలో కాసనసభానుకూలతల ఉత్తమాగారిత్వము వారు నిరోధము కలిగించుచున్నను స్వల్పకాలములోనే కాసన సభానుకూలతల చాలకార్యములను సాధించగలిగిరి. జరిగిన వనిని బట్టుచూడ బహిష్కరణవాదు లింతకుటచేసిన దేదియును కనడదు. కాసనసభలకు వెళ్లినవారు వాగుగా పని చూపించగలిగిరి. బహిష్కరణవాదులు కాసనసభానుకూలతల నిరోధించుట ధైర్యము వారిని నింపించుటతోను మూర్ఖము కావలెను గడవు

చున్నార. కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభలో గమధాన తీర్మాన ముమోదించబడుటవలన బర్మాలో తనపక్షమునకు బలము తగ్గునని ఉత్తమాగారు భయపడియుండరుని బర్మా జాతీయ విద్యార్థి సంఘకార్యదర్శి ఓకమైకుగారు తెలిపిరి. రంగూను డెయిలీ న్యూసు ప్రతిక గూడ నటులే ప్రాసిరి. (అ. ప్రెసు)

స్థాయిసంఘ సభాంత్యసమావేశము

28-వ తేదీని సాయంత్రము 4 గంటలకు బొంబాయి లో భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభాసమావేశము జరమింపబడెను.

తిలకు నిధి

50 శేలమంది వంటిరులను తలవనిధికి 28 లక్షల ధనమును పూర్తిచేయుటకు జూలై నెలారాఖరవరకును గడువివ్యతిబడెను.

క్రొత్త కార్యసంఘము

ఈ సంఘము రెండుదినముల క్రిందట నెన్నుకొనబడినను అప్పుడే వాలుగుసారులు కార్యసంఘసభలు జరిగెను. ఖద్దరు కాఖా డైరెక్టరుగా నేటుజముకాలాలు బహజుగా రేపనీచేయవలె నని కార్యసంఘమువారు తీర్మానింపగా నందులకు బహజు గారు దయతో సంగీకరించిరి.

మైముస్ అఫ్ యిండియా

గమధాన తీర్మానము నామోదించుటనుగూర్చి 28 వ తేదీని యీ ప్రతిక ప్రధానవ్యాసమున ప్రకటింపెను. స్వరాజ్యపక్షమువారిని ఎన్నికలలో ప్రతిఙ్గించుటకు మితవాదులు వట్టి ప్రయత్నములను చేయవలెనని ప్రోత్సహించుచు ఈ తీర్మానమును నిరసింపుచు మోములు ధోరినే ఈ ప్రతిక తన ఆసహాయమును వెల్లడించెను.

ప్రజల ఆమోదము

ఈ తీర్మాన ముమోదించబడినందులకు ప్రజలలో చాలమంది సమోదమును వెల్లడించిరి.

స్వరాజ్యపక్షము

27 వ తేదీని దానుగారి అధ్యక్షతక్రింద బొంబాయిలో స్వరాజ్యపక్షమువారి సభ జరిగినది. మన వాగ్దానమును కొంచెమైన తప్పకుండ స్వరక్షణవారు పనిచేయవలెనని దానుగారు హెచ్చరించిరి.

నాయకులు నాగపూరు వెళ్లిరి

శ్రీయుతులు నేటుజముకాలాలు బహజు, రాజగోపాలాచారి, ప్రకాశంగారు మున్నగునాయకులు కొందరు 28 వ తేదీని బొంబాయినుండి బయలుదేరి నాగపూరు వెళ్లిరి. వారము రోజులలో ప్రకాశంగారు మరల చెన్నపురికివచ్చెదరు. చేతభక్త కొందా వేంకటకృష్ణయ్య, డాక్టరు కట్టాభిశేతారాయయ్య, శ్రీ యరక గజవల్లి రామచంద్రరావుగారు 28 వ తేదీని బొంబాయి నుండి బయలుదేరిరి. శ్రీయుత కాకీశాధుని నాగేశ్వరరావుగారు 29 వ తేదీ రాత్రి బొంబాయినుండి చెన్నపురికి బయలుదేరిరి.

ప్రజర రు

జముకాలాలు బహజుగారు రాజీనామానిచ్చినందున వారికి బదులుగా ఓమరు సోభనిగారు కోకాధికారిగా ఎన్నుకొనబడిరి. (స్వరాజ్య).

ఎంత ద్రోహము

(నర్సేంట్లు ప్రతిక)

నిండుకాంగ్రెసు మహాసభయందు ఆమోదించబడిన తీర్మానములను నిరాకరించి ప్రతికటముగ తీర్మానములను గావించు అధికారమును 96 మంది యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు ఆరోపించుకొనిరి. ఇట్టి విచిత్రచర్యను విమర్శించుటలసి వచ్చినపుడు కొంతమంతో వాయుట అసాధ్యము. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకై ఎన్నుకొనబడిన ఈ 96 మంది సభ్యులు తమ క్యమములకు విరూధముగ ప్రకర్తించి ప్రోహమున కొడిగట్టికొనిరి. జంతు సిగ్గు లేక తమ వెనుకటి వాగ్దానములకు విరూధముగ ప్రకర్తించుచు కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠ, కాంగ్రెసునిర్మాణమును, కాంగ్రెసు సాంప్రదాయములను నిర్లక్ష్యపరచిరి. రాజకీయసంఘము లవలంబించిన వలసిన కర్మములను వీరు సరకుచేయలేదు. ప్రజాపరిపాలనా ప్రధాన కర్మములను గాతకి ఎగురగొట్టిరి. ఉన్నతాశయములు గల భారతీయులకులవలెనుకొనవలసినట్లు వీరినిగర్చి. జాతీయోద్యమ సాంప్రదాయములకు విరుద్ధముగను ఉద్యమాభివృద్ధికి

అటంకముగను వీరి తీర్మానముల భరితము పరిణమింపగలదు. ఇంతేకాదు. క్రమశిక్ష, నిగ్రహము, నాయకుల ననుసరించి అనుచరులు ప్రకర్తించుట రాజకీయోద్యమముల విజయమునకు ప్రధానములు. ప్రతినిధులు ను నాయకులు ను అగు ఈ 96 మంది వైధ్యములకు విరుద్ధముగ ప్రకర్తించుటచే రాజకీయోద్యమ స్థానమునకు గొప్పహాని కలుగజేసినవారైరి. నిర్లక్ష్యభావముతో వీరు కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానములను ప్రోసివైచి వేరు విధమున తీర్మానించి యున్నారు. ఇకను యావద్భారత కాంగ్రెసుసంఘము వారి తీర్మానముల ననుసరించి రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము వారు ప్రకర్తించవలయు నని, కాంగ్రెసు మహాసభ తీర్మానములనే నిర్లక్ష్యపరచిన వీరు ఏముగము వెట్టుకొని చెట్టుగలరు. జిల్లాసంఘములు రాష్ట్రీయసంఘముల ఉత్తరవులకు భ్రాబడి యుండవలయుననియు, ప్రచారములు కాంగ్రెసుప్రమాణమునకు బదులయి జిల్లాసంఘాధికారుల ఆజ్ఞల ననుసరించి ప్రకర్తించుచుండవలయు నని వీరేముగము వెట్టుకొని కానించగలరు. ఉన్నతమగు సంపూర్ణజీవితము పొందుటకు సమిష్టి ప్రయత్నము, స్వార్థత్యాగము క్రమశిక్ష అవసరమను నకాశ్రమును వీరు గ్రహింపజాలకపోయిరి.

మొండి పట్టువలయు (శ్రేష్ఠమనియు, నిరంతరకాధికార కృషి వాయకలక్షణ మనియు వీరు తమ ప్రవర్తనమునకు ప్రకటించి యున్నారు. నాయకుల చేమి చెప్పినను మారుకలకక, వేదప్రమాణము వలె పారు లందరు అంగీకరింపవలయుగాబోలు. దేశభక్తుడయినానకు పాటుపడువాడు తమ స్వస్వమును పరిత్యజించ వలయుననియు, ప్రజాభిప్రాయముల పట్ల నిర్లక్ష్యము, స్వాతిశయభావము విడవడవలయు ననియు ఎవరో బుద్ధిహీనులు పిరికిపందలు అభిప్రాయపడిన అభిప్రాయ పడవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమువారు మాత్రము ఇట్లు అభిప్రాయపడకు. నాయకులుచెప్పిన మాటలు పారులనుకుండిన నాయకులు ములిగి మూలకూర్చుండ వలయు ననియు, తమ ఉత్తరవులను దేశమంతయు అంగీకరించు వరుతువైన నే నాయకులు తనచేయు ననుక్రొత్తనూతనములను ఈ పక్షమువారు ప్రతిపాదించుచున్నారు.

యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘపు సేరట దేశమునకు క్రొత్త రాజకీయనూత్రము తెలుపబడినది.

కాసనసభా ప్రవేశమువలన లాభనష్టములను గురించి ఆలోచించుట కిది సమయముకాదు. ఈ సమస్యపై ప్రజాభిప్రాయమును తెలిసికొనుటకు ప్రత్యేకకాంగ్రెసు మహాసభను జరుపవలయునను సలహాను కాంగ్రెసు కమిటీ వారి నిరాకరించివారు. స్వరాజ్య పక్షము వారిక వింత కార్యక్రమమును తయారుచేసి స్వరాజ్యమును సంపాదించ తీర్మానించుకొనివారు. తమ కార్యక్రమమును ఇతరులు విమర్శించుటను వారెంతమాత్రము సహించరు. దేశాభిప్రాయమును తెలుపు కాంగ్రెసు మహాసభ వీరికార్యక్రమమును అక్షేపించినను, వీరెంత మాత్రము లక్ష్యము చేయరు (లిటి షు వారు, ప్రెంచి వారు ఆమెరికనులు వారు వారు తమ శత్రువులందు అనుభవించుచున్న విధముననే భారతీయులు కూడ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము అనుభవించు విధమున స్వరాజ్యము స్థాపించ ఈ పక్షమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. కావున దేశీయుల అభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగ మనము ప్రకర్తించుచున్నామే అను స్వల్పవిషయమును పేరెంత మూర్ఖము లక్ష్యము చేయరు.

గతమునకు వసుకు అసహాయవాదులకు భావ్యముకాదు. కాని కాంగ్రెసు సంఘమువారి తీర్మానములను చూచి ప్రతికాంగ్రెసు సభ్యుడును చింతింపవలసినసమయము వచ్చింది. “ప్రకృతి కోహిసి సర్వకోశేభ్యో గిరీయాం” అనువిధమున ప్రకాశంగము అన్నికోపముల కంటెను బలవంతమైనది. ప్రజల అభిప్రాయములే మూకాధారముగ భావించెదమనియు, తమ స్వంతఅభిప్రాయము తెల్పున్నను దేశభక్తులములను అనుసరించక మనియు పూర్వపు హిందూరాజులు వట్టాభిషేక సమయమునందు వాగ్దానము చేయుచుండెదవారు. “నేను బ్రతికియుండుట గొప్పవిషయముకాదు. తేరియుల తేమముకొరకు ఎల్లపుడు పాటుపడుచు నాభర్మమును నిర్వహించుట యభ్యుపసా” ప్రఖ్యాతి గాంచిన ప్రెడెరిక్ డిగ్లెటు తెప్పెను. కాని ఈజాతీయ సర్వగామము సందలి సందిగ్ధసమయమున భారతదేశ నాయకులు కొందరు ధర్మమార్గమును విడవడ సమకట్టుచున్నారు. దేశీయుల స్పృహగ ప్రకటించిన అభిప్రాయముల తృప్తికరించి కాంగ్రెసుప్రతిష్ఠ కాంగ్రెసు గౌరవమునకు భంగము కలుగజేయుచున్నావ, జాతీయ భావోన్మత్తతతో కూడియున్న మనరాజకీయ నిర్మాణమును మూలచ్ఛేదన మొనర్ప యత్నించుచున్నారు.

గౌతమీగ్రంథాలయము

రాజమహేంద్రవరము

రాజమహేంద్రవరమునందు గౌతమీగ్రంథాలయముయొక్క ౧౯౨౧-౨౨ సంవత్సరపు వార్షిక నివేదిక మా కార్యాలయమున చేరెను. ఆంధ్రదేశమునెల్ల గొప్పదగు సీగ్రంథాలయభివృద్ధి ఉత్సాహకరముగానున్నదని దెలుపసంతసించుచున్నాము. రాజమహేంద్రవరమున ౧౯౦౦ నుండి స్థాపిత బడి సర్వజన పుస్తకభాండాగారమున ౧౯౧౦ నుండి స్థాపిత బడిన వసురాయ పుస్తకభాండాగారమున ౧౯౨౦ జనవరి ౨౨ వ తేదీనుండియు సమైక్యముగా నున్నబడి గౌతమీ గ్రంథాలయమును చేరుతో పనిచేయుచుండెను.

౧౯౨౦ - ౨౧ వత్సరమునందు ఈ భాండాగారమున ౭౭౯౯ సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథములును, ౩౩౯౦ ఆంగ్లాది పాశ్చాత్య భాషాగ్రంథములును ౩౦౧ తాళపత్రగ్రంథములును ౨౦ హిందీగ్రంథములును కలవు. అంతియగాక ఆంధ్ర దినపత్రికలు రెండున్నాయని దివ్యపత్రికలు, 7 ఆంధ్ర 6 ఆంగ్ల వార్తపత్రికలును, 10 ఆంధ్ర 5 ఆంగ్ల మాసపత్రికలు వచ్చుచుండెను. ౧౯౨౧ - ౨౨ సం॥ 10 ఆంధ్ర 18 ఆంగ్ల భాషాపత్రికలు వచ్చుచుండెను. ఈ వత్సరమున సంస్కృతాంధ్ర గ్రంథముల సంఖ్య 7799 నుండి 80౮౮ వరకును ఆంగ్లేయగ్రంథములు 3881 నుండి 4979 వరకును హిందీగ్రంథములు 80 వరకును అభివృద్ధి పడెను. ఈవత్సరమున గ్రంథాలయ చందాదారుల సంఖ్య ౨౭౯ వరకు కలదు. చాల విదేశీయప్రభుత్వములవారు తమ నివేదికలు లను గ్రంథాలయమున కుచితముగా నొసగుచున్నారు. భారత దేశమున రాష్ట్రీయప్రభుత్వములను స్వదేశ సంస్థానములను తమ నివేదికలు నుచితముగా నొసంగి ఆదరించుచుండెను. రాజమహేంద్రవరము, బొంబాయి, చెన్నపట్నము, వాషింగ్టన్, లండన్, బోమ్బేలుందు కొన్ని ప్రయతన సంఘములు తమ ప్రయతనముల నీ గ్రంథాలయమున కుచితముగా నొసంగి ఆదరించుచున్నందులకు ఆంధ్రులు కృతజ్ఞులుగా నున్నారు. ఆంధ్రదేశమునందేయిగాక ఇతరరాష్ట్రములనుండియు, విదేశములనుండియు సీగ్రంథాలయమున కుచితముగా గ్రంథముల నొసగుచున్న ప్రత్యేకకృత్తుల యెడలగూడ ఆంధ్రులు తమ కృతజ్ఞతను దెలుపవలెను.

గ్రంథాలయ కార్యము

గ్రంథాలయమునందు క్రమబద్ధముగా నున్న 75 గురు చదువుకొను చుండురు. ఆంధ్రదేశమున నితరమంది ప్రతిదిన మొక్కపట్టణమున గ్రంథాలయ కార్యమునందాసక్తి కలిగియుండిరను విషయమే గ్రంథాలయముయొక్క ఆభివృద్ధిని కల్గి సామర్థ్యములను, అక్షరాశీకృతిని, పరిపాలనల యుత్సాహమును సువిదిత మొనర్చుచున్నది. గ్రంథపఠనమున శ్రీలెక్కలయల్పానామక గ్రంథమునందు ఆభివృద్ధి సూచకము. గ్రంథాలయమువారు పాఠశాలకు గ్రంథముల నొసగుటయందే గాక, భాషాభివృద్ధిరములను దేశాభివృద్ధిరములను విషయములందుపర్యావరణముల ఏర్పాటుచేసి ప్రజలయందు దృఢభావముగ జేయుటయందు గూడ తమధర్మమిమిడియున్నదని గ్రహించుట సంతోషదాయకము. ౧౯౨౦-౨౧ సం॥లో ఆంధ్రభాషావిషయములందు ఉపన్యాసములను ఏర్పాటుచేసి జరిపించిరి. చి. వీరభద్రరావుగారిచే, ఆంధ్రభాషాసాంఘిక పరిణామమును గురించి ఒక ఉపన్యాసము నిప్పించిరి. ఆంధ్రభాషాసాంఘికమున కీ॥ శే॥ ది. తిరుపతిశాస్త్రి, కొ. నానుమంతరావు పంతులు, గార్ల ఆస్త్రమయమునకు వగచుచు సభలజరిపిరి: ౧౯౨౧-౨౨ సం॥ నందు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును గురించి నివేదికను తయారు చేయుట కొక యుపసంఘము ఏర్పాటుచేసిరి. ఈవిధముగా సీగ్రంథాలయములందు సర్వవిధముల ఆంధ్రభాషా విజ్ఞానమునభివృద్ధిపరుచుటకు సేవయొనర్చుచుండిరి. ఆంధ్రదేశమున కెల్ల నాయక గ్రంథాలయముగలచే నిచ్చుట పరిశోధన (రిసెర్చ్) గ్రంథములుగూడ సమకూర్చి ఏర్పాటుచేయుటకే గ్రంథాలయమువారు శ్రయింపించు చుండెను విషయమార్గముల కెల్ల సంతోషము నొడవగుచున్నది.

ఒకలోపము

ఆంధ్రదేశ నాయక గ్రంథాలయమునకు సర్వతరపునను లేదని దెలుపవలసినవచ్చుట ఆంధ్రుల కీర్తికి తగియుండలేదు. ఇందులకు భూమి నిదివరకే కొనియుండిరి. సర్వతరపున నిర్మాణమున కార్యంబు లెరుగు సహాయ మొనర్చుట విధియొప్పును. ప్రత్యేకభవనమునందే గాన ఆదర్శమార్గములలో గ్రంథాలయము నుంచుటకు ప్రత్యేకభవన మానకృత్యమును నిషయ మెల్లదరు

కృత్యమేగూడ ఇట్టి గ్రంథాలయమును ఆంధ్రదేశమున కొనిగ్రంథాలయ నిర్మాణయెడలను రాజమహేంద్రవర వాస్తవ్యుల యెడలను, సహాయుల యెడలను, ఆంధ్రదేశమున దెలుగుల తమ కృతజ్ఞతను దెలుపుచు నీలోపమునుదీర్చి ప్రోత్సహించుటగాక యిది గోరుచున్నాము.

ఒక విన్నవము

కరమపరిత్రమును, భారతదేశభాగ్యదయచిహ్నమును, స్వరాజ్య సంపాదనమునకు వలయు విజ్ఞానమును వెదజల్లువట్టియు నగు గ్రంథాలయోద్యమముయొక్క ప్రయోజనము మీ రెరింగినదియే. ఆంధ్రదేశమున సీగ్రంథాలయోద్యమమునకు గౌతమీగ్రంథాలయ మొకవిధముగా ఒట్టుకొమ్మ యని చెప్పవచ్చును. గౌతమీగ్రంథాలయము గ్రంథాలయములకు నేమా యెరుగని 1900 సం॥లో స్థాపితమై, యిప్పటికి నుమా రెండుదశాబ్దములనుండి దేశసేవ జేయుచున్నది. కాలప్రాచీనతవట్టియు, గ్రంథసంఖ్యవట్టియు, జనోపయోగమువట్టియు, సర్వవిధముల నీ భాండాగారము చెన్నపూరి రాజభానిలో ప్రజలచే ననుపబడు గ్రంథాలయములలో సగౌరవము నభివృద్ధిచుచున్నది. దీనియందు దివ్యపత్రిక వదునైపుణ్య సంస్కృతాంధ్రాంగ్లేయగ్రంథములు, వాటానుండల తాళపత్రగ్రంథములును కలవు. తాళపత్రగ్రంథములలో కొన్ని యనుద్రుతిమయైవికలవు. ఇన్ని కవచకర్మములనుండియు, పత్రికలను, కరపత్రములను బ్రయోజించియు, శ్రీలెక్కలచితముగా వారిగృహములకు గ్రంథముల నొసంగియు, బహుమతిపత్రములగావించియు, దేశాభివృద్ధిరములను, దేశోద్ధా కములను సుపర్యావరణముల నిప్పించియు, సేవవిధముల ప్రజాసేవ జేయుచున్నది. సాంకేతికనము లేకుండుటచే నిది బాగుగ నభివృద్ధిగాంచ నేరకున్నది.

గ్రంథాలయస్థానమునబట్టి రాజమహేంద్రవర పాఠశాల కెక్కువ యుపయోగపడుచున్నది చాలవర కాలగ్రంథాలయములను, కొంతవరకు తక్కినభారతీయులకునుగూడ సుపయోగపడుచున్నది. అందుచే దీనిని పోషించు భారమొక్క రాజమహేంద్రవరమువారిదేకాక ముఖ్యముగా ఆంధ్రదేశమువారి దందరిదియు నైయున్నది. గ్రంథాలయమునకు పరిగౌతమీతీరమున నీవరకే తగుస్థలమును కొనియుండుటచే భవననిర్మాణమే కొరతపడియున్నది. భవననిర్మాణమునకై ఆంధ్రదేశమునందంతయు, దేశముయొక్క మరెంతభాగములలోను చందాలు వసూలుచేయుటకు ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. పుస్తకములు కాని, వీరు వాలుకాని మరెంతయితిర రూపముకాని చేయుసహాయము వందనములతో స్వీకరింపబడును. ఎల్లరును దీనికి యధాశక్తిని సాయపడవలయునని కోరుచున్నాము.

న్యాయతి నుబ్బారావు, రాజీనాథుని నాగేశ్వరరావు. (దివాన్ బహద్రులు) మొదల రామచంద్రారావు, భోగరాజు ఒట్టాభిసేతారామయ్య, (దివాన్ బహద్రులు) యితరేటి శేషగిరిరావు, గజబ్బి రామచంద్రారావు, ఏ. టి. పామర్, అచంట లక్ష్మీపతి, (దివాన్ బహద్రులు) చిత్రపు వెంకటాచలం, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి (రావుసాహెబ్) గిడుగు వెంకటరామమూర్తి, దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావు, జయజీ రామయ్య, భూపతిరాజు, వెంకటపతిరాజు.

అంగ్లేయుడు సొమ్ము నవహరించుట

బెంగుళూరు, మే 28:— ఈ దినమున న్యాయమూర్తి ఆస్తినిగారియెదుట, కాంటన్ మెంటు పోలీసువారు లెక్కనెంటు పోలీసుగారిపై సొమ్ము నవహరించిన నేర ముగిసింది. ముద్దాయి మాసానికు లాడ్జియ దు కొకాధ్యక్షుడు. లెక్కలను తక్కువపెట్టి యొనర్చి రు 959 ల నవహరించెని నేర ముగిసింది. ముద్దాయి రిమాండులో నుంచబడెను.

పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరుపై కేసు

కాలికట్, మే 29:— పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు రా. బ. నీలకంఠము నాయుడు అను నాకడు మాపి కొలను బెడదించి లంచములు పుచ్చుకొనెనను నేరముక్రింద జైల్లామేజిస్ట్రేటు కేసు నేర్పరచెను.

ఒక ఆయిలు ఎంజినును కొనునప్పుడు

8/ దిడిభాగములు కావలసినప్పుడు దొరకుగా అను విషయమును దృఢముగా తెలుసుకొనుడు. వెటరుల ఎంజినుదిడిభాగములన్నిటిని మద్రాసునందు విరివిగానిలవ చేసేయున్నాము.

BEST & Co Ltd, Post Box No 53 Madras

ఇరిగేషనుబిల్లు చర్చ

సమావేశము ముగియుట

ఉదయమండలము, మే 29:— ఇరిగేషను బిల్లు చర్చించుటకు సమావేశమైన సంఘమువారు గతదినము మధ్యాహ్నము లెందుగంటిలకు కార్యక్రమమును ముగించిరి. నీటి సరఫరా లోపమువలన రైతులకు గలిగిన నష్టముల నిర్ణయించి చెల్లించు లేటు సరిగ దెలియరాలేదు. ప్రతిరోజునూ తమని నికరలాభమునకు 20 రెట్లదిక కేంద్రము నిల్లు చెల్లింప వలెనని సంఘము వారు నిర్ణయించిరి. అరసరసుకు మరత్తుతుల నొసర్చులసిన విషయములం దాయాప్రాంతములలో కూలిపని జేసి జీవించు వారు వచ్చి పనిజేయవలెను. వారికి మామూలు లేటు వసనరించి ప్రతిఫల మొసగవలెను. కుడిమరత్తుకు సందర్భమున చిత్తు బిల్లునందలి నిబంధనలం దెట్టి ముఖ్యమగు మార్పుల నొసర్చుకయే సంఘమువారు రంగీకరించిరి. ఇరిగేషను పంచాయతీలు బోర్డులు మొదలగు విషయములను గూడ అంగీకరించిరి. అనకట్టలవలన నీటి సదుపాయముల నిర్మించు సందర్భమున చిత్తుబిల్లునందలి నిబంధనలను వదలివేయ వలెనని తీర్మానించిరి. బిల్లునందు వివరింపబడిన కొన్ని సేవములకుగాను కృత్తుల నర్హుజేయుటకు ఇరిగేషను అధికారులకుగల అధికారములను గూడ తొలగింప వలెనని తీర్మానించిరి.

ప్రస్తుత చిత్తుబిల్లునందలి సంఘమువారు చాల ముఖ్యమగు మార్పులను నూచించిరి. సభాసభ్యులను అధ్యక్షుడగు సి. పి. రామస్వామి ఆయ్యరుగారు సభ్యులు పరస్పర కృతజ్ఞతలను దెలియపరచుకొనిరి.

నీటి నాపుదల చేసినచో ప్రభుత్వమువారి బాధ్యత

ఉదయమండలము, మే 28:— ఇరిగేషను బిల్లు కమిటీ వారి దినమున కుదిపర్యాయము సమావేశమైరి. సరియగు ప్రతిఫలము జేయవలసి ఇరిగేషనుసమయము, ప్రభుత్వమువారు ప్రారంభింప రాదనియును, ఇట్టిఇరిగేషను కార్యములను, ఫలితము ననుభవించు ప్రదేశమునందలి రైతులలో నూటికి 50 కంటె నధికభాగమువారు, కొంత నీటినిస్తులేటు నొసగుటకు వూచి పడినచో నీ కార్యముల ప్రారంభింపవచ్చు ననియు తీర్మానింప బడెను. ఇట్టిసందర్భమున అట్టిలేటును చెల్లించుటయందు రైతు యొక్క బాధ్యతను సివిలుకోర్టునందుగాని మరెక్కడగాని తొలగింప పలులేదు. ఇరిగేషను జలాధారమునందలి పాలము లకు వచ్చు నీటి సరఫరా ఆపుజేయుటకు వలసగాని, తగిపోవుటవలన రైతులకు గలుగు నష్టములకు ప్రభుత్వమువారు పరిహార మొసగుటకు బాధ్యులుగారని చిత్తుబిల్లునందు కలదు. కల్లము భూముల సందర్భమున ప్రభుత్వమువారిపై కురిసారము నొసగుబాధ్యతగలదని కమిటీవారు తీర్మానించిరి. ఇరిగేషను సదుపాయముల నెవ్వరును సరియగు స్థితి యందుంచు బాధ్యత ప్రభుత్వమువారిపై కలదని వీరు తీర్మానించిరి. నీటిసరఫరా నాపుజేసియెడల ప్రభుత్వమువారు చెల్లింపదగు పరిహారమును గురించి కమిటీవారు చర్చించుచుండిరి.

మద్రాసు ఎక్సైజు కమిటీ

ఉదయమండలము, మే 29:— ఎక్సైజు మంత్రి కిడియం దీదినమున ఎక్సైజుకమిటీ సమావేశ మయ్యెను. మంత్రి పంపిన ప్రశ్నలకు 245 గురు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. వారిలో 80 మంది తమ స్వంత కృత్యమునై వచ్చి విచారణ సంఘము నెదుట సాక్ష్యము నొసగడ మని తెలిపిరి. ఇందు 18 గురును మరి నలుగురును ఎక్సైజు కమిటీయెదుట సాక్ష్య మొసగుటకు నిర్ణయింపబడిరి. మదరాసు కాసనసభ సమావేశమగుటకు ఒక వారము దినములు ముందుగా మద్రాసునందలి సంఘమువారు విచారణ మొనర్చెదరు.

పోర్టు రీ నో ట్లు

ఢిల్లీ, మే 28:— ఈ పట్టణమున పోర్టురీనోట్లు నేరము నొకదానిని పోలీసువారు పరిశోధించుచున్నారు. ఒక కళాను పిల్లవాడు ఒకగడియారమును కొనుగెవమున ఒక సామ్రాజ్ఞికి జని వందరూప్యములనోటు నొసగి చిల్లర నడిగెను. దుకాణదారు డనుమానించి ఆతనిని పోలీసులకు ఒప్పించెను. వారానని పరిశోధింపగా మరిరెండునోట్లు అట్టిచేదొరకెను. అంతట నాపిల్ల వానిగృహమునకు జని సోదాబాడగా 150 నూరురూపాయల నోట్లు దొరకెను.

ఇరిగేషన్ బిల్లు

ఒక భూస్వామి కాకినాడ నుండి వ్రాయుచున్నాడు:-

VII

సప్తమాధ్యాయము, మామూలు పల్లపు భూముల నిర్ణయమును స్థలనిర్ణయమును గురించి:-

ఈ బిల్లుయొక్క ప్రతివాక్యమునబట్టియు సివిల్ కోర్టుల ప్రశస్తి లేకుండానే యేదో కాననంకలపై మేషలుల చదువకు లకు గుర్తింపక మానదు. ప్రత్యేక నీటితీరువకు మినహాయింపు గల మామూలుపల్లపు విస్తీర్ణ నిరూపణము 48 వ క్లాజునందు చేయబడినది. ఈ బిల్లులోని వేటుక్లాజులను సందర్భానుసారముగ మొదటినుండి చదివినచో చివరకు ఉద్ధారణమును దృష్టియందుంచుకొని బిల్లును నిర్ణయించేటటుల తనయందట గుర్తించుచున్నది. ఎంతవీటిని ఎంతవిస్తీర్ణమునకు వివిధమున ఎప్పుడెప్పుడు ఉచితముగ దీనినికలయినో నిర్ధారణ చేయుచు ఉత్తరవులు ఒడంబడికలు తీర్పులు ఆయాజలాధారములకు చాలకాలము నుండి అంగీకృతము లైయున్నవి. కొన్నిచోట్ల పక్కమెంటు పెట్టితెలుపు కాలమునుండియు అచటలో నున్నది. దీనివలన 48 వ క్లాజును సర్వసమన్వయముగ మార్పుట యావశ్యకము. అట్లుచేయనినాడు ఉన్నచోట్లలకు భంగము కలుగుటయు వివాదములు కలుగుటయు నిస్సంశయము.

VIII

ఎవిమిదన అధ్యాయము:- కంపెన్సేషను (పరిహారద్రవ్యమును) యిచ్చుటను గురించి:-

ఈ అట్టనుబట్టి జరుపబడు సర్వేలకు పరిహారమును ఒక సంవత్సరములలోపుగా కోరవలెనట. దీనినిబట్టి ప్రతి అసామియును అధికారులు ఏదేని ఒక అధికారమును చెల్లించుచో రూఢిగా యెరిగియున్నట్లు ఉపాధిపతినయియున్నది. ఇది అసాధ్యము. నష్టముకలిగిన సంవత్సరము లోపుగా పరిహారము కోరుట కనకాశంకతోడనైనదిగాని ఉత్తరవు లేదనియుండి నిర్ణయించుట కేవల మసంభవము. ఈ కట్టము గావించబడిన తర్వాత మొదటి తర్వాతయు నీరుగైకొన్న జలాధారమునుండి కంపెన్సేషను యిచ్చుటకు నీటిని అపుడేయుటకును గవర్నమెంటువారు అధికారమును గైకొనుచున్నారు.

దొరకననువారు కోర్తిగా నిర్మించిబట్టియు యేర్పరచి నట్టియు జలాధారముల నన్ని కల్లుసాగుడి శారంభించిన భూస్వాములకు 48 (2) ఏ క్లాజు ప్రకారము నిరంకుశదృష్టితో నీటి సమైక్య మానుటకు అధికార మేర్పడుచున్నది. ఇది వ్యాయ ప్రభుత్వభక్త్యము కానేరదు. పల్లపు సేవ్యభూములకింద గణించబడి కొన్ని విస్తీర్ణములు ప్రోత్సాహకరములైన విక్రయించబడుట కలదు. అట్టిభూములకు నీటిని అందజేయులేవ్వడు కంపెన్సేషను నీయకుండుట వ్యాజమునకును కాస్త్రమునకును విరుద్ధమగును. అనేకచోట్ల నీటియాధారమును బట్టితే భూమి విలువపెంచుట సంభవించెను. అట్టిభూములకు యిచ్చేఅబోవు చట్టమునబట్టి హక్కుగా నీటిని అపుడేయుటకు అధికారము గైకొనుట ఆభూములను సర్కారునకు కాబులపరచుకొనుటకు పిడే యగును. ఈ గోదావరిజిల్లాలో కాకినాడ, అమలాపురము లాచోటా లాహాలలో నమద్రపు ప్రాంతభూములను వేల కొలిది రూప్యములపెట్టుబడియొడ కల్లుసాగుబడికి గొప్పవిస్తీర్ణములను లాయభుగావించిరి. పోలవరము అయిలందులో చేయబోవుచున్నారు. ఒకసారి కల్లుసేవ్యమునకు అర్హము గావించబడిన భూమి మధల పల్లపు పంటకు అర్హము కానేరదు. గయభూములలో గూడ తెక్కలలో పల్లములుగ నమోజు కాబడిన ప్రదేశములకేవలము గలవు. ఉన్నచోట్లను నీటిల్లు అంగీకరింపబడియెడల అట్టిభూములను కల్లు సాగుబడికింద తెచ్చిపెట్టుట కంపెన్సేషను నీయకుండా కొంతకాలము జరిగిన పిమ్మట నీరు యిచ్చబడినది చెప్పుట తగునా? 1899 వ సం॥ సెటిల్మెంటు దరిమిలాను మొరకనుండి కల్లుముగ మార్పుబడికల్లుపు రేట్లు నిచ్చుచున్న భూములకేవలము గలవు. వివిధమున జూచిన ను యిధికారము పూర్వోత్తర నందగృహాధిపత్యమైయున్నది. తొలిసారి యీ చట్టమునుబట్టి నీటినిచ్చిన భూములకు అట్టి నీటి సమైక్యమునకు గారణము ప్రబలమైనదిగ నుండరలెను. దీనికి బూర్వము నుండియు గల జలాధారములకింద విస్తీర్ణమునకాపాడుటకు నైనయయై యుండవలెను; లేదా, దీనికిబూర్వము సాగుబడిలో నున్న విస్తీర్ణములకు నష్టము కుండ జూచుటకు నైనయై యుండవలెను. ఇందుకు వలన నేక దాపల్లు అయిట్లు సాగుబడికాదగిన విస్తీర్ణ నిర్ణయ పరిధిగ

రయియుండు సమర్థముగలకు హేతువయ్యెను. ఒక ప్రదేశము నందలి భూమికి చిరకాలమునుండి యిచ్చుచున్న నీటిని హక్కుగా మని కోర్త ప్రదేశమున కిచ్చుటకు దొరకననువారు తల పెట్ట సాహసించినది నమ్మదగియున్నది. అట్టి అభిప్రాయము చట్టమునందే విస్తృతము కావలెను. పల్లములకింద నమోజు కాబడిన భూమికిగవర్న మెంటు జలాధారమునుండినిరువుచ్చుకొనుచున్న సామాన్యపు హక్కుగాను. గవర్నమెంటు జరాయితిలో పాటు క్విట్ రెంటు యీ నామాలు రయితువారి జమీందారి ప్రదేశములందు కాలుగనున్నవి ఇవియును అగ్రహారములను పల్లములకింద చేయున్నవి. వాని యజమాను లెప్పుడైనను నీటి నుపయోగించుకొనుటకు హక్కుగలదు. అట్టివారు విజేంద్రునండి కల్లు సాగుబడికి నీరు తీసికొనలేదను నెవ్వరైన కంపెన్సేషను లేదనుట తగ్గదు. కంపెన్సేషను పూర్తిగ నెగవేయుటకు కొంత మొత్తమును కలిపించుటకు హేతువగును.

ఇదే ప్రకారము మొరకలుగ తెక్కలలో నమోజైన వాటిని గూడ భూమింతువారి, 1866 వ సంవత్సరమున జరిగిరి యేడ్లు అచటలో నుండిన క్విట్ రెంటు వారీ జిల్లాలపెట్టితెలుపు నందు భూములన్నియు మొరకలుగనే తెక్కలలో భూమింతువారి వడెను. 1899 వ సంవత్సరపు సెటిల్మెంటునందు సెటిల్మెంటు వాటికి అయిజేంద్రుల బూర్వము వరుసగ కల్లుసాగుబడి యొక భూముల పల్లముగ జేర్చబడి క్లాసాలిడే లేదేరేటు విధింపబడినది. ఈ ప్రభుత్వకాలమున మొరకపల్లము విస్తీర్ణమును చాలవరకు పల్లముకింద మారించిన కొన్ని పురుషాంతలముల నుండి జమీందారి యీ నామాలు గవర్నమెంటు భూములన్నియు పల్లపు భూములై క్రమముగ గవర్నమెంటు నీటితో కల్లు సాగుబడి క్రిందకు వచ్చివి. ఇంకను మిగిలియున్న మొరకభూములకు క్విట్ రెంటులో ఎవరమునకు రూ 25 లు నజరానా పుచ్చుకొని పల్లముకింద మార్చవలసింది. ఇట్టివానికి కంపెన్సేషను లేకుండ పోవలినదేనా?

ఇక నీటి పాటుదల మురుగు కాలువల మరమ్మతు విషయమును గురించి జలాధారములకు దొరకనను వారు మరమ్మతు చేయించక పాడుపరచినను వారిని బలవంత పెట్టుటకు కాననాధారములేదు. ఎట్టిటు లాండ్ అట్టలో జమీందారి జలాధారముల మరమ్మతును, గురించి గల యేర్పాటులను, చాలవరకు గ్రంథస్థములైయున్నవి. అట్టి ఆధారమైనను గవర్నమెంటు రుణమునకు లేదు.

ఈలోపల నివాసంలో కృష్ణా నది చలవా నులు కడచిన 30 ఏడ్లకుండియు బోరాచుచున్నాడు. దీని నివారణము అయింకను ఆలస్యము కాకూడదు. అనగా దొంతన మువారి బాధ్యత గూడ కాననమందు స్పష్టముగ చెబువలయును. ప్రజాకు ప్రభుత్వమునకు గల బాధ్యతలను నిర్ణయించుట కోక విచారణ స్థానము ఏప్పుడవలయును వృధాగా నీర్నుపోకుండ నిలుపుటకుగ మామూలు మరమ్మతు క్రమమైన విధముగ జరపి కాపాడబడుచుండని యేదేని నీటి హక్కునకు నీటి సమైక్య నిలిచినందుకు గాని తగ్గిండుకు గాని పరిహారము అయ్యిబడదని 48(2) జి. క్లాజులో చెప్పుబడినది. ఇట్టి అధికారమునందుట ప్రమాదకరముగాని దీనిని పూర్వముగ తీసివేయవలెను. 49 వ క్లాజు ప్రకారము సాత్తునట్టమునకు కల్లుకొరిగిన పరిహారముమైన జిల్లాకోర్టున కప్పించుట ప్రతినిర్ణయము గాని జిల్లాకల్లుకొరిగినకుండరాదు. ఒక దావామొత్తము చేయూపాయలకు మించనపుడు అట్టిదావావిషయమై 52, 53 క్లాజుల ననుసరించి చేయబడు యావత్తు రిఫరెన్సులు సివిల్ కోర్టులకు గాక డిస్ట్రిక్టు కల్లుకు చేయబడవలయును. అట్టి జిల్లాకల్లుకొరిగినపుడ పటిదిగ నుండవలయునని 54 వ క్లాజునందున్నది. ఇది కేరళము విశదపుయ్యెట్లు. ఈ క్లాజును తీసివేయవలెను. 48వ ప్రద్యమును నిర్ణయించుపుడు అస్తి తాలూకు సంవత్సరపువారి నికర పులాభములలో తగ్గిన మొత్తమునకు 15 రెట్లుగ తెక్కింపవలెనని బిల్లులో వ్రాసియుండును. ఇది 20 రెట్లుండుట సుచంజరము. 55 (2) క్లాజు మినహాయింపు అనావశ్యక మగుటచే తీసివేయవలెను. ఈ అట్ట ప్రకారము కావనియున్న భూమికి యిచ్చబడు పరిహారద్రవ్యముయొక్క నిబంధనలు యింక కొంతవిస్తీర్ణము కావలయును.

తిరువాన్కూరు విశ్వవిద్యాలయసంఘమువారు ఆనరు గారి యాజమాన్యమున కమాతేమిరి. ఈ సందర్భమున, అనుభవజ్ఞుల అభిప్రాయమును గమనింపవలెగాను “స్వరాజ్య” పత్రికా సంపాదకు డగు పాణిగ్రామగారు ఇచ్చుటకు వచ్చిరి.

నర్సన్ - టీడ్
రంగుల తగ్గింపుధర
తక్షణమే వివరములకు జూబులను వ్రాయుడు.
BEST & Co, Ltd.
Post Box No. 63, Madras.

ఎలియా అను కడుపునొప్పి నివారణి 649
స్త్రీలకు బహిష్టు కాలమునందు కలుగు కడుపునొప్పికూడ నయరుగును.
ఈ పేషెంటులిగిన చూర్ణము గడచిన 28, 30 సంవత్సరములనుండి అనేకులచే నుపయోగించబడి ఖ్యాతి వహించి యున్నది. దీనియందు అపారమయిన గుణమునకుచే యిదివరకును యే విధమయిన నెబ్బరయైనను లేక గుణము కనుపించలేదని రూపించినవారులేరు. ఈ మందు వేలవేల జనులచే సదా ఉపయోగించబడి స్వస్థతరవబడియున్నాడు. ఎట్టి కడుపునొప్పిచే బాధపడువారైనను సరే నొప్పికలిగి క్రొత్తిపడి బాధనోవ్వలేక కూతలుపెట్టు కోగుటకు ఈ చూర్ణమును నోటువేసిన మరు నిమిషముననే సంపూర్ణముగ గుణము నిచ్చుటచే ఆంగీకరవల్లటకు ప్రారంభించును. దీని నొకమారు ఉపయోగించుటచేతనే మా మాటయొక్క నిజమున కనుగొనవచ్చును. స్త్రీలకు అంటులో కలుగు కడుపునొప్పి తక్షణమే పోవును. ఈ చూర్ణముయొక్క గుణములు:- సకలవారసంబంధ రోగములను ఖండించును. కడుపునందు గలగు అనేక విధములయిన శిడలను కరిగించును, జీర్ణకోశమునందు జీర్ణకక్తిని అధికపరచును, కడుపు వృద్ధులను పోగొట్టును, కడుపునందు పేగులతో సంబంధమయిన రోగములను ఖండించును, యే కాలమునందును చిన్న బిడ్డలు మొదలగు వృద్ధులవరకును యే యొక్క ఆశ్చర్యకరత ఉపయోగించవచ్చును. ఉపయోగించు విధమును మరుతో పంపబడును.
బుడ్డి ఒకటికి 0-8-0 ఇల్యాన్ సేట్, 53, బందురువీధి, జార్జి టౌన్, మద్రాసు.
వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము.
వ్యాపారకు లందరికడ దొరకును.

తర్వరకుదు!! గవర్నమెంటు అనుమతిబొందినది. మించిపోవును!!
మొత్తము 3300 టిక్కెట్లకు 315 మాత్ర మేయున్నది
మీ అదృష్టము టిక్కెట్లు రు 5 లు మాత్రమే. తగినతరుణము
17-6-1923 తేదిన లాటరీ కలపబడును. 189
కృష్ణాజిల్లా ఏలూరు కెడబజారులోని శాతాలాకు మ్యునిసిపల్ నెం 148 రుగల రెండంకములమీద అడ్డాల మీసాల ఫిట్టింగు నం 17-6-1923 తేదిన ఏలూరు పురమండలమున గొప్ప ఉద్యోగములు, మర్యాదస్తులైన వారి సమఖమున లాటరీ జరుగును. లాటరీలో గెలుపొందినవారికి నెంబునీ తెలుపబడును పిమ్మట వారిస్వంతఖర్చుతో క్రమమైన దస్తావేజు వ్రాయించుకొని రిజిస్టరీ చేయించుకొనవలెను. రి. కావలసినవారు పేరు, విలాసము స్వప్నముగ వాసి టిక్కెట్లు 1-5 రు రెండు చొప్పున కాపేర మనీయార్డరు చేసినయెడల వెంటనే టిక్కెట్లు తిరుగ టుటాలో పంపబడును. 10 టిక్కెట్లు ఒకసారి కొనువారికి ఒకటి టిక్కెట్లు కమిషనుగా నివ్వబడును. రి. పోస్టుఖర్చు పంపనకి జవాబు యిచ్చబడును. టి. టిక్కెట్లు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాసిన దొరకును.
ఏ లూరు
1-5-2819
మాటూరి సర్వేశం, మేడమార్కుచారుడు.

"ERASMIC" కడుసులభ మార్గము SHAVING STICK.

ఉదయమున ఎరాస్మిక్ షేవింగ్ కడ్డితో సబ్బును పట్టించి, బాగుగా రుద్ది స్వయముగా డ్రైరము చేసుకొనుటయే మంచిపద్ధతి. డ్రైరము చేసుకొనిన తరువాత చల్లగానుండును, మచ్చలు యుండదు. ఆదినము అంతయు ముఖము నిగ నిగ లాడుచుండును. మతియు సీపు మిక్కిలి అందముగా కూడ అగుపడుదువు. చూపునకు అందముగా అగుపడుటలో ఒక గొప్పశక్తియు న్నట్లు మానసిక శాస్త్రము తెలుపుచున్నది.

గాన సీపు ఎరాస్మిక్ కడ్డిని వాడినచో తప్పక అందముగా కనపడుదువు. (1)

ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది!

ఇది మిక్కిలి లాభకరమైనది!

నేరుగా తయారుచేయునట్టి వారివద్దనుండియే మీకు అవసరమైన ఔషధములను తెప్పించుకొనుడు

Dacca Ayurvedia Pharmacy Ltd.,

The Place For Economy Genuineness & Reliability

ది డక్క ఆయుర్వేదీయ ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

మితవ్యయమునకు, శ్రేష్ఠత్వమునకు, నమ్మకమునకు ప్రసిద్ధి చెందిన ఔషధశాల హిందూ ఔషధములు అంతటను, బర్మా, సిలోను మొదలగు జాగాలన్నిటిలోను బ్రాంచిలుగలవు. వ్యాధివివరములు తెలిపిన ఔషధయోగము ఉచితముగా తెలుపబడును. దరఖాస్తు పంపినచో క్యాటలాగు, క్యాలండరు యినాముగా పంపబడును.

Head Office :- Dacca 8, 8-1 Armenian Street Decca

Calcutta Branches :- Stand Road, Bhawanipur, Sovabazar, Bow Bazar.

చిత్ర విచిత్ర పనులకు వేరుపొందిన వారెవరు? (1)

వంకీలు వడ్డాణమునకు ఉపయోగించునట్టి కెంపులు చెక్కిన మోపు

ధర రు. 45

,, రు. 85

ఈ విషయమై విశేషముగా వ్రాయనవసరము లేదు. మేము మిక్కిలిని కోరునది అంతయు ఒక దఫా ఒక భేరము మా వద్దచేయుటయే తరువాత

అన్నియు మీకే విశదముకాగలదు. ఎట్టి రకము పురమాషి సగలనైనను మాట ప్రకారము సకాలములో తయారుచేసి ఇవ్వగలము. చొక్కపు సీమవెండికి, బంగారుకు పూచీఇవ్వబడును.

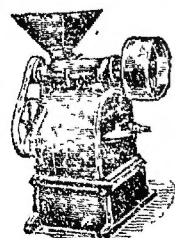
ఉమ్మడిరామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ, సగలవర్తకులు సం. 25 వై బాబుజీ వద్రాడు.

శుద్ధ స్వదేశి బెంగుళూరు మేలు పట్టుచీరలు 331

దిలకపచ్చ, పసుపుపచ్చ, పంకవండు, మేళుపర్లు, ఎలుపు, రోజా, ఆకాశిర్లు, అరంజి, కాశీరంగు నెమకీరంగు మొదలగు రంగులలో సాదా పట్టుచీరలను, మరిగ చేరిన కట్టుచీరలను మాణ్డ సిద్ధముగానున్నవి. చిన్న అర్ధరైనన, పెద్దది అయినను మిక్కిలి జాగ్రత్తగా తయారుచేయబడును. శ్రీ పీఠేనివో వాపను రీసుకొని నైకము యిచ్చెదము. చాయన, శ్రేష్ఠతకు గ్యారంటీ యివ్వబడును. ఒకసారి మాతో భేరము చేసిచూచిన మా నమ్మకము మీకు తెలియును.

మాకం సుబ్బరాయశెట్టి అండుబ్రదర్స్,

పట్టుజవిలి వర్తకులు, చౌక్, బెంగుళూరు సిటి

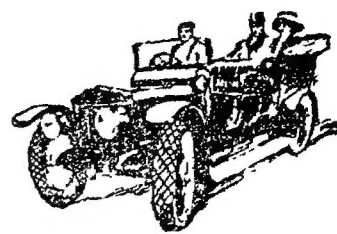
బెట్రిస్ రైసుహల్లరు అండు పాలిషరు 693

సం 1, 2, 7 రుల రైసుహల్లరులు స్థావరముండి తయారుచేయబడును. ఈ హల్లరులకు విడిభాగములు ఎప్పుడును సిద్ధముగా నున్నవి. కిరెనైట్ క్రాడు అయిల ఎంజనులు పోటీ ధరల చొప్పున కస్టమరీజరును, మరి యొకరికి మీరు అర్ధరైన సంపుటకు మానపు మా ధరలను పోల్చి చూడగోరెదము.

Head office: - CALCUTTA.

B. D. BERY & Co., 8 Sembu Doss St., Madras.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

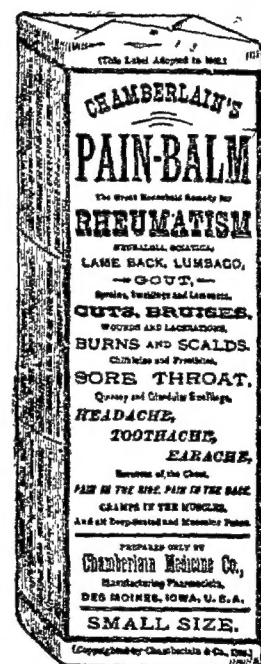
రెండుమాసములలో కంట్రాక్టుబండ్ల నడుపుటయు, ఏ భాగమున ఏయే కనులు చేయునో మున్నగు విషయముల నెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు వ్రాయుదు:- 600 మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.

The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADARS.

గ నేలియ

బి. సి. మిక్ చెరు:- అను మందు సెగరోగమును పూర్తిగా మాన్యును. వెంటనే గుణము కనబడి బాధ తగ్గును. మంట, చురుకు, ప్రవించుట ఆగును. గ నేలియ వీజములను నశింపజేసి బీర్లింగిన సెగరోగమును అంతరము లేకుండ మాన్యును, పత్యములేదు. 16 డ్రాకుల ద్రావణము 32 మార్తలు 8 రోజులకు వాడవలెను వెల రు 2-0-0, బి. సి. గా రు 3-0-0. ఈ మందు బెజవాడలో బొంబాయి ప్రేడింగు కంపెనీ వారి సెపులో కూడ అమ్ముచును 678

ఎ. నియోగికంపెనీ, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

చేబర్లెనుగారి వెయిన్ బామ్

వాత నొప్పులు, నడుము నొప్పి, కాలినగాయములు, తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి, నరుకులు, దెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో

విక్రయమునకు

33 దొరకును. (2)

చాకులు - తాళములు

మంకలికత్తులు.

ఆధ్రపాదరాలచే చేయబడినవి. మేలయినవి.

వెంటనే ధర క్యాటలాగును వ్రాయుడు.

బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టయ్య ఆండ్ లాక్ మేకర్స్ లెద.

8081

వెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు: "వెండ్ల ప్రీతు" వెద్దాపురం.

చె ము దు కు

అమోఘమైనమందు

కుదరనిచోమిసాసామ్మతిరు

గయిచ్చెదపునిష్ఠాంపుష్పైఖరా

రునామావ్రాసిపంపబడును.

బుడ్డికి రు 4-0-0. విషిఖర్పులుపేరు.

డాక్టర్ రత్నం బ్రదర్స్,

మేడికత్ మార్, మారుటేరు, కృష్ణా జిల్లా

అమృతాంజనము

వసంత కుసుమాకరము

బసవరాజీయము
మహారాజ ప్రకరణము

419 వ. పుట మధ్యమేహమును సుప్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు. ఇంకను క్షయ, అజీర్ణము, నిశ్శక్తుత మొదలగు వ్యాధులలోగూడ మిక్కిలి ఆశుకూము. బలవర్ధకము రక్తమును కృత్రిమము. ఇందు శరీరపుటాభరణము, బంగారము, ముత్యము, కంఠ భస్మము, కాంకము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు. 20 మాత్రముల సీసా 1 టీక రూ 5-0-0 ఔషధముతో గూడ వ్యయము ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసి లిమిటెడ్

వసూలైన మూలధనము రూ 1,12,925-0-0 19 హానిస్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు పోస్టు-మదరాసు

నిర్వహ్యమైన కాశ్మీర ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలగాను ఉచితముగా పంపబడును.

(రాంఛీలు:— (1) నెం 4/185, మాంటురోడ్డు, మదరాసు. (2) 402, మింటుస్ట్రీటు జి.టి. మదరాసు (3) హైకోర్టు తిరుపతి.

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.

250-300 మాత్రముల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

506 మీ లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు అందరును వ్యత్యాసము లేక వాడవచ్చును. ముఖ్యముగా తాంబూలముతో వాడిన మలబద్ధకము ఎంతకాలము నుండియున్నను మాయమగును. తక్షణమే 6 బుడ్లను పంపుడు

ఎన్. పార్థసారథి అయ్యంగారు, ఏజంటు, బెన్సు అండు కో సైవాపురము.

పూల సుఖోదయ ఇది బిడ్డలకు కలుతవు. శ్రేష్ఠమైన మూలికలనుండి కాస్త్రీకముగా తయారుచేయబడి నదిజీర్ణకక్రి, అకలి శయనము, భయము, కరువు, తిరు, చిక్కిపోవుట, నిద్రలేమి, మలబద్ధకము మొదలగు వాటిని పోగొట్టి మంచిగుణము పుట్టిచేయును. 20 దినములకు సరిపోవు ఔషధము బుడ్డి 1-కి ధర 0-12-0

507 మీ కస్తూరిమాత్రలు నిజముగా అన్ని వ్యాధులకును మంచి గుణమిచ్చినది. 12 బుడ్ల పంపవలెను, కంఠరావు జేకపొంది బైక్ కాట్ డక్కా ప్రెస్సు బ్రహ్మపూరు, గుల్బర్గా.

రూ. 2 లు ఔషధములకొనువారికి మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక క్యాలండరు ఇనాం.

రాంఛీ:— నెం 881, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు, రాంఛీనుండి వి పీఠ పంపబడెను.

సాళపుష్ప వెంకటాచల పండితులు శ్రీ శివారావువ వైద్యశాల మైసూరు. (2)

సంస్కృత గ్రంథములు — తెనుగులిపి

అమరకోశము మూలము. — గ్వల్ఫార్డు, ఆంగ్లేయ	ఆంధ్రసంఘము ప్రయత్నము — ఆంధ్రవామగంగనాం,
భాషాంతరపదములుగలది చిన్ననైజా అట్టలెండు 0 0 0	ఆంధ్రవామ శేషము, సాంఘికులుపు) కాలికో 0 0 0
మంద్రకాండము మూలము 16 పట. కిత్తానలెండు 0 0 0	" " అట్టలెండు 0 0 0
స్తోత్రార్థము 1 వ-భాగము కిత్తానలెండు 0 0 0	రామవాసుచరిత్రము 0 0 0
డిటో 2 వ-భాగము " 0 0 0	డిటో కాలికోలెండు 0 0 0
డిటో 3 వ-భాగము " 0 0 0	కృష్ణసంకేశకము — మూలముమాత్రము 0 0 0
శ్రీభగవద్గీత. — మూలముమాత్రము, చిన్ననైజా 0 0 0	చాలరామాయణము డిటో 0 3 0
శ్రీవిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రము, చిన్ననైజా 0 3 0	ఇందర " " 0 0 0
డిటో నామావళిపద 0 0 0	క్యామల " " 0 0 0
	శ్రీవేంకటాద్రిస్వామీకీర్తనలు 0 0 0

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

ఆరోగ్య మే ఐశ్వర్యము

నీవు ఆరోగ్యముగానున్నచో నీవు ధన్యుడవు. ప్రతిమానవుని జన్మమునందును రహస్యమిదియే.

మాజగ్రహిణిచెందిన సుకరాంజని అను ఔషధమును వాడిన నీవు మిగుల ఆరోగ్యముగలగి యుండువు.

అజీర్ణము, మలబద్ధకము, మెదడుచెడుట, నరముల బలహీనముచే గలుగు తలనొప్పి, అకాలముగలిగెకము, జ్వరక క్షతగుట. ఈ రసాయనమును వాడిన మంచిరక్తమునిచ్చును. దేహమునకుబలము నిచ్చును. మంచి ధాతుపుష్టినికూడ కలుగజేయును. ఒకబుడ్డిని వాడిమాచిన గుణము మిక్కిలితెలియును.

680 32 మాత్రములగుబుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0 మాత్రమే.

ది సిద్ధగురు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి, పోస్టుబాక్సు నెం 1280 మదరాసు.

పాలసుగంధలేహ్యము

ఇది రక్తికృత్తి. శ్రేష్ఠమయినది సహజమేహములు, మేహ, పొడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పలు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బీల చాలాను.

20 ఈ డబ్బీ 1-4-0 వి పి. 0-8-0

కూష్మాండలేహ్యము.

అశ్మయము, నిశ్వాస, కాళ్లనొప్పి, మలబద్ధకము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

చాలాను. 20 ఈ డబ్బీ రూ 1-4-0 2 డబ్బీ వి పి. 0-8-0.

పి. జి. వ. అండుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

(8851-4)

వెంకటేశ్వర-సెల్లూరుజిల్లా.

మీరు 219

దేహారోగ్యవిషయాభివృద్ధి
తెలుపు

కామశాస్త్రమును

పుస్తకమును కని, విని, చూచియుందురా లేదా,

ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తపాలువగైరా ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.

విశాసము:—

ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలయము

26 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి ఫ్లోరేకే తమా సాలు, విచిత్రవిజోదవిద్యలు గలవు. ఇంకా కే క మనఃస్థాని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో చూపుట, శరీరములేని తలకాయలేక మామలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనఃస్థాని నిరాధారముగా నిల్చుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకములు ఉన్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్కృతముగా మేజక్ చేయవలసి గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని తెల గూ 4-0-0 అ. 2112

పి. ఆర్. జనార్దనరావుగారు, బంగళా గుంటూరుజిల్లా.